

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԵՆ

Բանակի Օրը Արատաւորողները

Յունուար 28-ին, Հայաստանի մէջ նշուեցաւ Հայոց Բանակի հիմնադրութեան 27-րդ տարեդարձը: Այս առթիւ Երեւանի մէջ տեղի ունեցած միջոցառումներուն կը մասնակցէին Արցախի Հանրապետութեան բարձրագոյն ղեկավարութիւնը: Ներկայ էր նաեւ Արցախի Անվտանգութեան Խորհուրդի քարտուղար՝ Վիտալի Բալասանեանը, որ դարձեալ «փայլեցաւ» իր պաշտօնին ոչ պատշաճ ու անտեղի յայտարարութիւններով: «Եռաբլուր» այցելութեան ընթացքին ան փոխանակ կեդրոնանալու օրուայ իմաստին ու խորհուրդին վրայ, արտայայտեց տեսակէտներ որոնք արժանացան ժողովուրդային ընդվզումի:

Բալասանեան դիւանագիտական պատշաճութիւններէն դուրս գալով, տողատակերով քննադատեց Հայաստանի ղեկավարութեան Արցախի հարցի շուրջ վարած բանակցային ռազմավարութիւնը, կասկածի տակ առաւ իրաւապահ մարմիններու քննչական կարողութիւնները, «Մարտ Մէկի» գործը որակեց «ծիծաղելի», իրաւագիտական դասեր տալով յայտարարեց որ, իշխանութիւնները չեն կրնար սահմանադրութիւն խախտել, այդ կ'ընեն ընդդիմադիրները: Իսկ երբ հարց տրուեցաւ Քոչարեանի կատարած թալանի մասին, ան մեղադրեց ժողովուրդին, պատասխանելով՝ «չարտօնէիք»:

Այս բոլորի մասին կարելի էր չանդրադառնալ, եթէ չըլլար Հայաստանի հասարակութեան բուռն հակազդեցութիւնը՝ ընկերային ցանցերու միջոցաւ: Հարիւրաւոր գրառումներու հեղինակները ոչ միայն կը քննադատէին Բալասանեանին, այլեւ շատեր կ'օգտագործէին «Հայաստանցի-Ղարաբաղցի» վտանգաւոր խօսակցութիւնները:

Ի տարբերութիւն նախագահ Բակօ Սահակեանի, Վիտալի Բալասանեանը այն ղեկավարներէն է, որոնք չեն հաշտուած Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող փոփոխութիւններուն հետ ու իրենց յաճախակի յայտարարութիւններով կարօտախտ կը ցուցաբերեն անցեալի նկատմամբ, առանց անդրադառնալու որ, այդպիսով կը վիրաւորեն ամբողջ ժողովուրդի զգացումները:

Երբ պատերազմի վտանգը միշտ առկայ է ամեն պահ ու Հայաստան-Արցախ միասնակամութիւնը միակ երաշխիքն է թշնամիի անհրաժեշտութեանը գայելու համար, Բալասանեանները պետք է գտնուին անելի զոյճ եւ վարուին այնպէս, ինչպէս կը վարուին Հայաստանի իշխանութիւնները՝ հրապարակաւ չարտայայտուելով Արցախի ներքին հարցերու մասին:

«Եռաբլուրը» չէր այն վայրը եւ Բանակի օրը չէր այդ պահը, նման ելոյթներով արատաւորելու Օրուան ոգին ու նշանակութիւնը:
«ՄԱՍԻՍ»

Մենք Այս Հայրենիքը Ռեւէ Մէկուն Չենք Ձիջիր, Մենք Այս Յաղթանակը Ռեւէ Մէկուն Չենք Ձիջիր. Փաշինեան

Հայոց բանակի օրուան առթիւ՝ Հայաստանի եւ Արցախի ղեկավարութիւնը յարգանքի տուրք կը մատուցեն «Եռաբլուրի» մէջ

Հայկական բանակի հիմնադրութեան 27-րդ տարեդարձի առթիւ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան, ՀՀ նախագահ Արմէն Սարգսեանի, Արցախի Հանրապետութեան նախագահ Բակօ Սահակեանի, Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի, ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Արարատ Միրզոյեանի եւ Ազգային անվտանգութեան խորհուրդի անդամներու հետ, Պաշտպանութեան նախարարութեան եւ Զինուած ուժերու ղեկավար կազմի ուղեկցութեամբ այցելած է «Եռաբլուր» գինուտրական պանթէոն՝ յարգանքի տուրք մատուցելու իրենց կեանքը Հայրենիքի անկախութեան համար զոհաբերած հայրերին եւ յիշատակին

Վարչապետը ծաղիկներ դրաւ

Շար.ը էջ 5

Կարօ Փայլան Ելոյթ Ունեցած է Հնչակեան Գործիչ Փարանագի Մասին Ֆիլմի Ցուցադրութեան Առթիւ

Յունուար 25-ին, Պէյրութի մէջ ցուցադրուեցաւ Թուրք մտաւորական Քատիր Աքընի պատրաստած վաւերագրական ֆիլմը՝ Հնչակեան մեծանուն գործիչ Փարամագի մասին:

Այս առթիւ Հայերէն լեզուով ելոյթ ունեցաւ Թուրքիոյ խորհրդարանի հայագիտ անդամ՝ Կարօ Փայլան: Ան իր խօսքը ուղղելով ներկաներուն ըսաւ. «Ձեր պապեանական հողերէն կու գամ: Դժբախտաբար, լաւ լուրեր չունիմ փոխանցելու»:

«Թուրքիան այսօր բաւական ծանր օրեր կ'եւապրի», ըսաւ Փայլան ու աւելցուց, «Թուրքիան ժողովրդավարութեան ճանապարհին էր, սակայն 2015-էն ի վեր, երբ էրտողանը դաշինք կազմեց ազգայնականներու հետ, մեզ մօտ

Շար.ը էջ 5

ՍԴՀԿ Պատուիրակութեան Այցելութիւնը ՀՀ Գլխաւոր Հիւպատոսութիւն

Հնչակեան պատուիրակութիւնը ՀՀ գլխաւոր հիւպատոս Արմէն Պայպուրթեանի եւ խորհրդական Վարագդատ Պահլաւունիի հետ

Ուրբաթ, Յունուար 25-ին, Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Արեւմտեան Ամերիկայի Վարիչ Մարմինը ներկայացնող պատուիրակութիւն մը փոխադարձ այցելութիւն կատարեց Լոս Անճելըսի Հայաստանի Հանրապետութեան հիւպատոսութիւն, ուր ընդունուեցաւ գլխաւոր հիւպատոս Արմէն Պայպուրթեանի եւ խորհրդական Վարագդատ Պահլաւունիի կողմէ:

Հանդիպումի ընթացքին անդրադարձ եղաւ Հայաստանի ներքին իրավիճակին ու հոն տեղի ունեցող դրական փոփոխութիւններուն, Արցախեան հարցի վերջին զարգացումներուն եւ Լոս Անճելըսահայ համայնքին առնչուողը հարցերուն: Պր. Պայպուրթեան նաեւ ներկայացուց Հիւպատոսութեան ծրագիրները, որոնք նախատեսուած են

Շար.ը էջ 5

Հայկական Վարժարաններու Դէմ Ուղղուած «Ատելութեան Արարքներ»

Թրքական դրօշներ ֆերահեան վարժարանի դարպասներուն վրայ

Յունուար 28-29-ի ուշ գիշերուան ժամերուն սադրանքներու ենթարկուած են Լոս Անճելըսի Վէլիի շրջանին մէջ գտնուող հայկական վարժարանները:

Մանուկեան-Տեմիրճեանի վարժարանի կողմէ ծնողներուն ուղղուած նամակ մը կը տեղեկացնէ, որ դպրոցի դարպասներուն վրայ դրուած են թրքական դրօշներ:

Վարժարանի պատասխանատուները անմիջապէս տեղեկացուցած են Լոս Անճելըսի ոստիկանութեան, որոնք քննելէ ետք պատահածը՝ դէպքը որակած են որպէս «ատելութեան արարքներ»:

Վարժարանի հաղորդագրութիւնը կը տեղեկացնէ որ, կապ հաստատած են Ֆերահեան վարժարանի պատասխանատուներուն հետ, որոնք յայտնած են, որ նոյն արարքը գործուած է նաեւ իրենց դպրոցին դէմ:

«Արտասահմանի Հայ Մշակույթի Դեսպան» Ժամանակակից Հայ Անուանի Երգահան Տիգրան Մանսուրեանի Ծննդեան 80-Ամեակը Լուս Անճելոսի Մեջ

Երաժշտասէր խուռներամ բազմութիւն մը լեցուցած էր Լոս Անճելոսի «Ձիբբըր Հոլ» համերգասրահ, ուր Կիրակի Յունուար 27, 2019 կէսօրէ ետք ժամը 3:00ին, տեղի ունեցաւ Լարք Երաժշտանոցի միջոցառումը, նուիրուած Տիգրան Մանսուրեանի ծննդեան 80-ամեակին:

Լարք Երաժշտանոցի «Դիլիջան» համերգաշարի յանձնախումբի ատենապետ Մովսէս Պողոսեան, իր բացման խօսքին մէջ նշեց ականաւոր երգահան-երաժիշտ Տիգրան Մանսուրեանի ստեղծագործութեանց բարձրորակ չափանիշներով կատարած ներդրումը, հայ եւ միջազգային երաժշտութեան պատմութեան մէջ:

Անուհետեւ ողջոյնի խօսքով հանդէս եկաւ Լոս Անճելոսի մօտ Հայաստանի Հանրապետութեան աւագ հրակատար Արմէն Բայրուրեան: Ան այս համերգը բացատրիկ առիթ մը որակեց նուիրուած մասեթի Տիգրան Մանսուրեանին: Միաժամանակ գնահատանքով արտայայտուեցաւ Լարք Երաժշտական Ընկերակցութեան, յատկապէս այս միջոցառումը նախաձեռնած Ըլլալուն, որը՝ նուիրուած է արտասահմանի մեր մշակույթի դեսպան Տիգրան Մանսուրեանին:

Լայնապատաստ տեսաներիզի վրայ Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ նորին վսեմութիւն տիար Արմէն Սարգիսեան, շնորհաւորական ուղերձ մը յղեց Տիգրան Մանսուրեանի ծննդեան 80-ամեակին առթիւ: Ան ի մէջ այլոց յարեց. «...մեծ քոմբոյիթոր, մեծ հայ, մեծ արուեստագէտ եւ մեծ աստղ մը: Երջանիկ եւ բեղմնաւոր տարեդարձ քեզի»:

Նշենք նաեւ որ յառաջիկայ օրերուն Մայր Հայրենիք Երեւանի մէջ եւս պիտի նշուի Տիգրան Մանսուրեանի ծննդեան 80-ամեակը:

Ներկաներուն միեւնոյն լայնապատաստ վրայ տեսաներիզով իր ողջոյնի խօսքը փոխանցեց յոբելեարին Տիգրան Մանսուրեան: Ան իր երախտագիտական խորին շնորհակալութիւնները յայտնեց Լարք Երաժշտանոցին, Վարիչ տնօրէն եւ խմբավար Վաչէ Պարսումեանին, Մովսէս Պողոսեանին եւ Գիմ Գաշգաշեանին, բարձր գնահատելով անոնց գործունէութիւնը, յատկապէս միջազգային եւ հայ երաժշտութեան աւանդոյթներուն հանդէս անոնց հաւատարմութիւնը:

Օրուան համերգային յայտագրի առաջին մասին 60 հոգինոց երգչախումբի կատարողութեամբ ներկայացուեցաւ Տիգրան Մանսուրեանի 2000 թուականին յորինած Ars Poetica-Concerto: Արդարեւ երգչախումբը գեղեցիկ համադրումով մը մեզի հրամցուց հանձարեղ բանաստեղծ Եղիշէ Չարենցի տարբեր թուականներուն գրուած ստեղծագործութիւններէն գողտրիկ փունջ մը («Գիշերը», «Անքնութիւն», «Ես վախենում եմ», եւ այլն): Բեմին վրայ բանաստեղծութիւնները լուսագիրերով անգլերէն լեզուով կը ծանօթացուէին ներկաներուն:

Կոթողական գործ մը արդարեւ, որուն համար շնորհաւորելի են յորինող Տ. Մանսուրեանը, ինչպէս նաեւ խմբավար եւ պատճէնի թարգմանիչ Վաչէ Պարսումեանը:

Միջոցարման երկրորդ մասին մէջ ներկաները ծանօթացան Տիգրան Մանսուրեանի այլ ստեղծագործութիւններուն, որոնց մէջ առաւելաբար ընդգրկուած էին միջնադարեան տաղեր, ինչպէս նաեւ եռեակ եւ քառեակ լարային նուագախումբերու համար յորինուած ստեղծագործութիւններ:

Շար.ը էջ 8

Ցեղասպանութեան Մասին Վկայող Կերկերեան Արխիւը Արդէն Հասանելի է Հետազօտողներուն

ԱՄՆ-ի «Քլարք» համալսարանի խումբ մը հայ եւ թուրք հետազօտողներ՝ փրոֆէսըր Թաներ Աքչամի դեկավարութեամբ ուսումնասիրած եւ դասակարգած են հայր Գրիգոր Կէրկէրեանի (Գրիկըր) արխիւը: Անթիլ փաստաթուղթերէն ու անգնահատելի վկայութիւններէն կազմուած այդ արխիւը հայր Կէրկէրեանը հաւաքած է 1930-ական թուականներէն մինչեւ իր կեանքի վերջը՝ 1988: Փաստաթուղթերը կը վերաբերին Հայոց Ցեղասպանութեան, անոր նախորդող եւ շարունակող ժամանակաշրջանին: Այս մասին կը հարորդէ ermenihaber.am վեբայտը: t24.com.tr:

Մինչ օրս թէեւ ցեղասպանագէտներու եւ պատմաբաններու մեծ մասին յայտնի էր Կէրկէրեանի արխիւին գոյութեան փաստը, սակայն անիկա գրեթէ չէր օգտագործուած հետազօտողներու կողմէ: Պատճառը այն էր, որ բոլոր փաստաթուղթերը այստեղ ուղղակի թուղթերու կոյտ կը յիշեցնէին, չկար որեւէ դասակարգում, խմբաւորում, հետեւաբար յատակ իրադարձութեան վերաբերեալ այդ

արխիւին մէջ փաստեր գտնելը անասելի դժուար էր:

Իսկ փրոֆէսըր Աքչամի եւ 11 հոգինոց խումբի աշխատանքներուն իբրեւ արդիւնք՝ արխիւին նիւթերը խմբաւորուած ու դասակարգուած են, ըստ բովանդակութեան առանձնացուած է երեք բաժին, փաստաթուղթերուն մեծ մասը արդէն թարգմանուած է անգլերէն եւ թրքերէն, անոնց վերաբերեալ կազմած են ցուցակներ:

Ներկայիս Կէրկէրեան արխիւի առաջին բաժինին մէջ տեղ գտած են բացառապէս օսմանեան փաստաթուղթեր: Անոնք, մեծ մասամբ, Ցեղասպանութեան համար պատասխանատու «Միութիւն եւ Առաջադիմութիւն» ("İttihat ve Terakki") կազմակերպութեան ներկայացուցիչներու դէմ 1920-21թթ. Պոլսոյ մէջ իրականացուած դատավարութիւններուն ընթացքին եղած վկայութիւններու եւ ցուցմունքներու արձանագրութիւններն են:

Կը նշուի, որ այդ փաստաթուղթերուն բնօրինակները կը

Շար.ը էջ 17

Կազմակերպութեամբ ՄԳՀԿ Սապահ Գիւլ Մասնաճիւղի

Valentine's Day

Միջերկրասկան Ճաշեր, ներառեալ Գինի և զովսոցուցիչ:

Տեղի կ'ունենայ Շաբաթ 9 Փետրուար 2019, երեկոյեան ժամը 7:00-Էն սկսեալ:

Մուտքի նուէր՝ \$60

Վայր՝ 9537 Shoshone Ave, Northridge, CA 91325

Տեղերը ապահովելու համար՝

Հեռ. 818-434-4950, 559-313-0147

Join us for a night of divine Mediterranean cuisine

Wine and soft drinks are included

It's our annual

Valentine's Day

Donation \$60

Ալեքսիս Օհանեանը Կ'ուզէ Հայաստանը Վերադարձնել Ոգելից Խմիչքներու Միջազգային Քարտեզ. «Ֆորպզ»

Հեղինակաւոր «Ֆորպզ» անդրադարձած է ամերիկեան Reddit ընկերային կայքի հիմնադիր Ալեքսիս Օհանեանի նոր նախաձեռնութեան՝ հայկական կոնեակի արտադրութեան՝ պնդելով, որ Օհանեան կ'ուզէ Հայաստանը վերադարձնել ոգելից խմիչքներու միջազգային քարտեզ, իր նոր քոնեակով՝ «Շախմատով»:

«Ֆորպզ» կը պատմէ. - «35-ամեայ Օհանեանը կը սերի ցեղասպանութիւնը վերապրած հայերու ընտանիքէ: 2010-էն՝ առաջին անգամ Հայաստան այցելելէն ետք, ան կը մտմտար, թէ ինչպէս կրնայ արժանի մատուցել հայրենիքին եւ Հայաստանէն կտոր մը տանիլ իր հետ Միացեալ Նահանգներ: Անցած տարի, ծանօթանալով քոնեակը ծիրանի հետ ըմբոշիչներու հայկական աւանդոյթին, ան որոշեց այն համաշխարհային դարձնել»:

«Հայերը իսկապէս կը հպարտանան հայկական քոնեակով, սակայն, Հայաստանէն ու հայկական համայնքէն դուրս որեւէ մէկը անոր մասին չի գիտեր, ինչը իսկապէս ամօթ է», - ըսած է Օհանեանը՝ աւելցնելով. - «Քոնեակ խմելը հայկական սովորոյթ է, որ դարերու պատմութիւն ունի, համայնքէն ներս այդ մասին բոլորը գիտեն ու կը սիրեն: Սակայն, Ուիսկի Չորըզըլէն բացի, ով հայկական քոնեակի սիրահարն էր, այն չէ տարածուած աշխարհով մէկ, ինչով ալ ես հիմա կ'ուզեմ զբաղուիլ»:

«Ֆորպզին» տուած հարցազրոյցի ժամանակ Օհանեանը նշած է, որ մանկութենէն սորված է շախմատ խաղալ, եւ այդ հմտութիւնները հիմա կը կ'իրաւէ պիզնեսի մէջ: Պիզնեսի մէջ, ինչպէս եւ՝ շախմատի, իրական մարտահրաւէրը այն է, որ գիտնաս՝ երբ պէտք է քայլդ առնես», - ըսած է Օհանեանը, բացատրելով, թէ ինչու ներդրումային այս ծրագիր հիմա սկսած է: - «Հայաստանը կ'արդիականանայ՝ խաղաղ յեղափոխութենէն ետք, պատմութեան մէջ նոր էջ բացուած է», - ըսած է ամերիկահայ գործարարը՝ պատմելով վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի հետ հանդիպման մասին: - «Այդ իրօք հրաշալի հանդիպում էր, ամբողջ երկրին մէջ կայ գրգռող լաւատեսութիւն, որովհետեւ աշխատանքը, որ ան ըրած է եւ կը շարունակէ, կը նուազեցնէ կաշառակերութիւնը, զարգացում կ'ապահովէ, ինչը ոգելորիչ է: Հայերը կը բարգաւաճին ողջ աշխարհին մէջ, եւ ուրեմն ճիշդ կ'ըլլայ, որ բարգաւաճին նաեւ հայրենիքի մէջ», - նշած է ամերիկահայ գործարարը:

Պատմելով քոնեակի արտադրութեան մասին՝ Օհանեանը «Ֆորպզին» ըսած է. - «Նաղողը պիտի ըլլայ բացառապէս հայկական, փայտը՝ կովկասեան կաղնիէն: Այդ պատճառով ալ որոշած ենք համագործակցիլ Armenian Tree Project-ի հետ՝ ցոյց տալու համար աշխարհին հայկական լաւագոյն աւանդոյթները, ինչպէս նաեւ Հայաստանի բնական պաշարները: Քոնեակի հիմքը 23 տարուան հնացուած հումքն է, շատ բարձրորակ», - ըսած է Օհանեանը՝ ընդգծելով. - «Մեզի համար շատ կարեւոր է, որ մարդոց առաջին ծանօթութիւնը հայկական մշակոյթին ու պատմութեան ըլլայ բարձրակարգ: Ես վստահեցուցած եմ Flaviar-ի խումբին, որ ոչ մէկ բանի վրայ պիտի տնտեսենք, որպէսզի «Շախմատի» համը իսկապէս անմոռանալի ու տպաւորիչ ըլլայ»:

Աւելի վաղ գործարարը հարցուցած էր, որ «Շախմատի» վաճառքէն ստացուելիք հասոյթի մէկ մասը պիտի ուղղուի բարեգործ

Պատմական Հայկական Եկեղեցին Վերածուած է Աղբանոցի

Պատմանի Ենիփընար գիւղին մէջ գտնուող 11-րդ դարու հայկական եկեղեցին վերածուած է աղբանոցի: Հասանքէջֆի հնագիտական պեղումներու պատասխանատու Պատմանի համալսարանի տօնրէն՝ Տոքթ. Փրոֆ. Ապտուսսէլամ Ուլուչամը կ'սէ. «Կապ չունի, թէ որ կրօնին կը պատկանին մեզի ժառանգութիւն մնացած կառոյցները. անոնք պէտք է մեր աչքի լոյսի պէս պահենք»: Այս մասին կը հարցուէ «Ակուսք»-ը՝ վկայակոչելով «Ակուսք»-ը:

կառոյցները պիտի ուսումնասիրուին: Կապ չունի, թէ այդ կոթողները որ կրօնէն մեզի ժառանգութիւն մնացած են. անոնք պէտք է մեր աչքի լոյսի պէս պահենք: Մեր երկու տարբեր խումբերուն մէջ ընդհանուր 8 գիտնական կայ: Երկու տարուան մէջ Պատմանի շրջանին մէջ գտնուող բոլոր կոթողները պիտի փաստագրուին: Այդ կոթողները պիտի նորոգուին ու տեսարժան վայրեր պիտի դառնան»:

Պատմանի Պեշիբի գաւառին ենթակայ Ենիփընար գիւղին մէջ գտնուող 11-րդ դարու հայկական եկեղեցին կ'օգտագործուի որպէս աղբանոց: Կը տեսնենք, որ եկեղեցին կանգուն պահող սիւններն ու որոշ փորագրուած քարեր գիւղացիները կ'օգտագործեն ախոռներու շինարարութեան մէջ:

8 սիւներէն 4-ը քանդուած են Գիւղի բնակիչներէն Ալի Ուչար կ'ըսէ, որ ահաբաբ վատ կը գզայ, երբ կը տեսնէ, որ հին կոթողներու սիւններն ու քարերը կ'օգտագործուին ախոռներու ստաներու շինարարութեան մէջ: Ան կը տեղեկացնէ, որ եկեղեցիին պատկանող փորագրուած քարէ սիւները շարուած են գոմի, ջրատարներու ու թոնիրներու կողքերուն, ապա կ'աւելցնէ. «Եկեղեցու մէջտեղի 8 սիւներէն 4-ը քանդուած են: Մեր բոլորիս ամօթն է, որ գիւղի զագաթին գտնուող այս պատմական կառոյցը նման վիճակի մէջ է: Կարելոր կառուցները որպէս անասնազոմ օգտագործելը ցոյց կու տայ, թէ մենք որքան կ'արժեւորենք պատմութիւնը»:

Թարգմանեց Աճի Մելքոնեանը

«Արտասահմանի Հայ Մշակոյթի Դեսպան»

Շարունակուած էջ 7-էն

Աւարտին՝ երգչախումբը կատարեց Տիգրան Մանսուրեանի «Ես իմ անուշ Հայաստանի» քայլերգը (խօսք Եղիշէ Չարենցի):

Իսկապէս իր տեսակին մէջ ինքնուրոյն եւ բարձրորակ համերգ-տօնակատարութիւն մըն էր, որուն բժախնդիր կազմակերպութեան համար կը շնորհաւորենք նախաձեռնողներն ու մասնակիցները:

Բարի տարեդարձ մեծ վարպետին:

Գ. ՄՈՒՆՅԱՆ

SUPER BOWL PARTY

Sunday, February 3, 2019 at 1 PM – 8 PM
Homenmen Club
1060 N. Allen Ave. Pasadena, CA
(818) 384-2987

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱԸ
ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՀՈԳԻ ԸԱՍԱՐ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՍԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ԸՆՈԱՉԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

Massis Weekly

Volume 39, No. 4

Saturday, February 2, 2019

PM Pashinyan . “We Will Never Give up Our Homeland; We Will Never Concede This Victory to Anyone”

YEREVAN—Prime Minister Nikol Pashinyan attended an Army Day-dedicated festive event, which marked the 27th anniversary of the formation of the Armed Forces of the Republic of Armenia. Nikol Pashinyan addressed the event with a congratulatory message, in which he stated as follows:

“An Indian thousand-year-old riddle asks: What is it that you do not notice as long as it has not gone away? The answer is as follows: health. And the meaning of the saying is that you must keep your health strong, because if it goes away, you can no longer bring it back.

Hopefully you did not think that I had mixed the papers and read the text of the speech on Health Worker’s Day. What does this saying have to do with the 27th anniversary of the Armenian Army? The connection is that security is like health: as long as it exists, it is perceived as something self-understood and assumed to be. On this solemn day of our Army’s anniversary, I believe it worth noting once again that the security we

have is not just an apple fallen from the sky, but a reality that has been achieved through the efforts of thousands of freedom fighters: those officers who gave up their career in the Soviet Army and came back to protect the motherland; the first soldiers of our newly independent state, who defended their homeland at the cost of their health and life, sacrificing sometimes their well being and prosperity. And if we get health from God, our security, in this case the external security is provided by our armed forces, our army.

What does the Armenian army mean? It implies thousands of soldiers, contract servicemen and officers spending at least half year away from their families and relatives with sleepless nights in combat positions, ready to take on the blow and retaliate at any cost, including their own lives and health.

What is the Armenian army? It implies army positions a few thousand meters high in the mountains, or otherwise down in the plains where the tem-

perature can exceed 50 degrees, and soldiers, officers who never look back, but look ahead

What is the Armenian army? It is a tremendous job of commanding, staffing, providing logistics, intelligence and supplies that can never stop just as one cannot stop breathing, whether asleep or awake.

Our Army is the pulse of our country, which does not stop for a second, whether the country is sleeping or awake. We often ignore its presence in everyday life just as we do not notice our breathing.

The 27th anniversary of our nation’s glorious army is being celebrated today, and we have gathered here to pay homage to our martyrs, all our freedom fighters, officers, soldiers, whose sacrifice is at the heart of our statehood and independence. We have gathered to our respectful attitude to all those parents and women who are waiting with pride and patience for their children or husbands to be back from service.

We have gathered today to reaffirm our covenants to our ancestors, our heroes and martyrs, our legendary military commanders and soldiers. We will never give up our homeland; we will never concede this victory to anyone.

Therefore, long live the Republic of Armenia! Long live the Republic of Artsakh! Glory to the victorious Armenian Army! Congratulations on the 27th Anniversary of the Armenian Army. Thank you.”

EU Promises Extra Aid to Armenia

YEREVAN-- The European Union will provide Armenia with additional financial assistance this year in recognition of democratic change in the country, a senior EU official said during a visit to Yerevan on Tuesday.

Johannes Hahn, the EU commissioner for European neighborhood and enlargement negotiations, said Armenia will be rewarded for the “developments of last year.” He singled out the conduct of the December 9 parliamentary elections, saying that they are regarded as free and fair by the international community.

“This is something good, something unique so far in Armenia’s recent history,” Hahn told a joint news conference with Armenian Foreign Minister Zohrab Mnatsakanian held before his talks with Prime Minister Nikol Pashinyan.

Hahn did not specify the likely amount of the extra EU aid. He said only that it will be allocated from an EU fund designed to reward partner states’ “special achievements” in the areas of democratization and rule of law.

According to Pashinyan’s press office, the prime minister and Hahn discussed, among other things, a possible “expansion of EU-supported development programs in Armenia” when they met later on Friday.

“They agreed that the implementation of new initiatives in the fields of infrastructure, education, energy and

Continued on page 2

Israel's Defense Ministry Suspends Licenses for Dronemaker Accused of Bombing Armenia Military for Azerbaijan

JERUSALEM -- Israel’s Defense Ministry on Sunday suspended the export licenses of three senior officials from an aircraft manufacturer suspected of testing one of its “suicide drones” against the Armenian military in 2017 at the behest of its client Azerbaijan in violation of Israeli law.

Many details of the case remain under a court-issued gag order, the Times of Israel reports.

The Defense Ministry later confirmed that it was blocking the export licenses of three senior officials in the company — CEO Amos Matan, deputy CEO Meir Rizmovitch and a third, unnamed, employee — pending a formal hearing.

“They will not be able to work in marketing or defense exports with outside officials,” the company said.

This suspension will remain in effect until a verdict is rendered in the case against them.

In August 2017, reports emerged that the company was suspected of using the Orbiter 1K kamikaze drone to attack Armenian forces in the disputed

Nagorno-Karabakh region during a demonstration for Azeri officials. A copy of the complaint was first leaked to the Maariv newspaper.

The Israel Police’s Unit of International Crime Investigations, the Defense Ministry’s investigation unit and the State Attorney’s Office launched an investigation into Aeronautics’s conduct, but a gag order has been placed over many of its details.

With the launch of the probe, the company said it had been barred from selling the Orbiter 1K model to its “central client ‘A’” — not identifying the country by its name, per the gag order.

Continued on page 2

LAPD Investigating Turkish Flags Hung at Two Armenian Schools as Hate Crime

SAN FERNANDO VALLEY (KTLA) — Police are investigating the appearance of Turkish flags at two Armenian private schools in the San Fernando Valley as a possible hate crime, officials said Tuesday.

The flags were hanging at the

Holy Martyrs Ferrahian High School on 5300 White Oak Ave. in the Encino neighborhood of Los Angeles and the AGBU Manoogian-Demirdjian School on 6844 Oakdale Ave. in the Canoga

Continued on page 4

Time for Economic Revolution in Armenia, PM Pashinyan Says

DAVOS (Armradio) --- It's time for Armenia to transform the "political revolution to an economic one," Prime Minister Nikol Pashinyan said in an interview with Euronews.

The most important reforms are connected with economy, the Prime Minister said, adding that "what we are going to do for it is implement regulatory simplifications, make it easier to do business in Armenia and reform the Tax Code."

"We are going to reduce the level of income tax and profit tax to make the business and investment environment more attractive for foreign investors," Pashinyan added.

"To encourage the poor layers

of the population Armenia intends to create a new sector of business - micro business - which will be completely tax-free," the Prime Minister added.

Speaking about foreign policy, Pashinyan reiterated his earlier position that no U-turns are expected.

"We are a member of the Eurasian Economic Union, which is very important to us economically, because it is a huge market for Armenian business," he noted.

The Prime Minister added, however, that Armenia also has a Comprehensive and Enhanced Partnership Agreement with the EU, which it is also going to implement.

EU, World Bank Pledge Over 730 Million Euros for Armenian Road Upgrades

YEREVAN (RFE/RL) -- The European Union and the World Bank have allocated over 730 million euros (\$832 million) for investments in Armenia's transport infrastructure that will be made by 2030, a senior EU official confirmed on Friday.

The loans and grants are part of the Trans-European Transport Network (TEN-T) Investment Action Plan announced by them last week. It is designed to "boost connectivity and economic growth" in six former Soviet republics included in the EU's Eastern Partnership program.

"Together, the projects will require an estimated investment of almost €13 billion and foresee a total of 4,800 kilometers of road and rail, 6 ports, and 11 logistics centers," the World Bank and the EU said in a joint statement.

"Those projects will make possible the construction and rehabilitation of new and existing roads, rail, ports, airports as well as logistical centers and border crossing points," they said.

Armenia will be eligible for 732 million euros worth of such funding, added the statement.

"This huge program of connectivity will bring Armenia and the Euro-

pean Union closer together," Piotr Switalski, the head of the EU Delegation in Yerevan, told RFE/RL's Armenian service.

"Some of the projects are already being implemented in Armenia," he said.

Switalski pointed to the ongoing reconstruction of two Armenian highways running from Yerevan to the Georgian border. The EU has contributed over 90 million euros in loans and 15 million euros in grants to the effort, he said.

The diplomat also mentioned the 54 million-euro modernization of Armenia's three border checkpoints with Georgia which was carried out from 2013-2017. The EU provided the bulk of the sum in the form of a grant and a loan.

According to the joint statement by the World Bank and the EU, road projects launched in Armenia as part of TEN-T are worth more than 200 million euros.

The bank and the 28-nation bloc have allocated much greater sums for similar projects in Georgia and Azerbaijan: 3.4 billion euros and 2.8 billion euros respectively.

"What we have as a result, this initial outline, is the reflection of the expectations of the Armenian side," Switalski said when asked to explain the difference.

Armenian Authorities Re-open Former MP Mihran Poghosyan's Panama Papers Probe

YEREVAN -- Armenian law-enforcement authorities have confirmed reports that they have re-opened the criminal case into former MP Mihran Poghosyan's involvement in offshore companies. The information first emerged in the Panama Papers scandal when Poghosyan was serving as Chief Compulsory Officer of Judicial Acts of Armenia.

Citing the leaked documents, the Hetq.am investigative publication reported in April 2016 that Mihran Poghosyan controls three shadowy companies registered in Panama. It said Poghosyan has the exclusive right to manage Swiss bank accounts of two of those firms.

After initial denial of the report, Poghosyan announced his resignation later in April 2016. But he stopped short of admitting any wrongdoing.

The Special Investigation Service (SIS) launched a criminal investigation in connection with the Hetq.am report shortly after the resignation. It closed the criminal case in January 2017, saying that it found no evidence of Poghosyan's involvement in "illegal entrepreneurial activity."

Poghosyan had close ties to then President Serzh Sarkisian and his Republican Party of Armenia (HHK). He was elected to the former Armenian parliament on the HHK ticket in April 2017.

A spokeswoman for the SIS, Marina Ohanjanyan, told RFE/RL's Armenian service on Thursday that the SIS has reopened the probe. She said investigators will again try to determine whether the once powerful official

used his position to earn and hide business revenues.

Armenian media outlets had for years accused Poghosyan of having extensive business interests. In particular, the 43-year-old was widely regarded as the main owner of Katrin Group, a company that enjoyed a de facto monopoly on banana imports to Armenia until last year's "velvet revolution" that toppled Sarkisian. He always denied owning any lucrative businesses.

Shortly after the revolution the State Revenue Committee (SRC) launched a tax evasion inquiry into Katrin Group and three other firms linked to it. They promptly admitted failing to pay a total of 600 million drams (\$1.2 million) in taxes, leading the SRC to stop the criminal proceedings.

The SRC reopened the probe a few weeks later, however, saying that it has discovered evidence of greater tax evasion on the part of the four business entities.

EU Promises Extra Aid to Armenia

Continued from page 1

other areas might be promising," the office said in a statement. It said the two sides stressed in this regard the importance of implementing the Comprehensive and Enhanced Partnership Agreement (CEPA) signed by the EU and Armenia in 2017.

Hahn described his talks with Pashinyan as "open and forward looking." "I have reassured the PM that Armenia can count on EU support in implementing CEPA and introducing comprehensive reforms for the benefit

of Armenian citizens," he stated.

"We need to seize the moment to consolidate democracy, also to the benefit of the economic development of the country!" added the EU official.

Speaking at the news conference, Hahn said he is also discussing with Armenian leaders the possibility of organizing an investment forum in Yerevan for potential European investors. He said their interest in Armenia's economy has increased since the "velvet revolution."

"There is a very positive mood in the country which also has a spillover effect abroad," stated Hahn.

Israel's Defense Ministry Suspends Licenses

Continued from page 1

This ban remains in place as of Sunday.

Aeronautics is accused of sending a team to the Azerbaijan capital Baku to demonstrate the Orbiter 1K unmanned aerial vehicle, which can be outfitted with a small explosive payload of 2.2 to 4.4 pounds (one to two kilograms) and flown into an enemy target on a "suicide" mission.

According to the complaint against the company, while demonstrating the kamikaze drone to the Azerbaijani military in July 2017, the company was asked to carry out a live-fire test of the system against an Armenian military position. The two countries have been fighting sporadically for nearly 25 years.

Such a test would be illegal under Israeli law, as it would require a seldom-granted permit to carry out demonstrations against real targets. In this case, Aeronautics Defense Systems would have been even less likely to receive such a permit, as Israel does not consider Armenia to be an enemy state.

The two Israelis operating the two Orbiter 1K drones during the test refused to carry out the attack, despite threats from their superiors, Maariv reported.

Two higher-ranking members of the Aeronautics Defense Systems delegation in Baku then attempted to carry out the Azerbaijani request, but, lacking the necessary experience, did not directly hit their targets, the report said.

The Yavneh-based Aeronautics denied the assertion when reports first came out, saying it "has never carried out a demonstration against live targets, including in this case."

Aeronautics Defense Systems, which specializes in UAV technology, manufactures other drones that are similar to the Orbiter 1K but lack its attack capabilities and can only be used for reconnaissance. Azad Systems, a subsidiary of Aeronautics Defense Systems that is run by the Azerbaijani defense ministry, currently manufactures at least two models of the Orbiter platform. Azerbaijani news outlets have reported that the country has its own Orbiter kamikaze drones as well.

Creative Armenia and AGBU Announce 2019 Fellows

Five exceptional artists selected for career acceleration

NEW YORK -- Creative Armenia and the Armenian General Benevolent Union (AGBU) are delighted to announce the five recipients of the inaugural Creative Armenia-AGBU Fellowships, a year-long program of funding, mentorship and tailored promotion strategies for talented artists from all fields.

The fellows selected for the 2019 term are: theatre and opera director Arthur Makaryan (New York), musician Arik Grigoryan (Gyumri/Yerevan), painter Burçin Basar (Istanbul), writer and comedian Narek Margaryan (Yerevan), and filmmaker Victoria Aleksanyan (Yerevan).

"We had hundreds of fascinating applicants who are creating vital art around the world," said Alec Mouhibian, VP of Programs at Creative Armenia. "We are grateful to all of them, and very excited to help our first class of fellows reach new levels in their careers."

The Fellowships represent the first collaboration of AGBU and Creative Armenia, which entered into a strategic partnership in May. Creative Armenia, a global arts foundation for the Armenian

people, pursues a mandate to discover, develop, promote, and produce innovative talent. A trusted bedrock of the Armenian diaspora, AGBU has been creating opportunities for Armenian artists for decades to extend their education and showcase their talents to diverse audiences across the globe.

"Empowering Armenian artists fortifies the evolution of Armenian culture," said Hayk Arsenyan, Director of the Performing Arts Department at AGBU. "We are looking forward to the original work our fellows will create with this support."

Creative Armenia and AGBU will showcase the work of the 2019 fellows through a variety of platforms in the course of the next year. Stay tuned to our websites and social media pages to learn more about the 2019 fellows.

Founded in 2017, Creative Armenia is an innovative arts foundation that develops – and realizes – the strategies of a cultural awakening. Its founding advisory board includes Serj Tankian, Eric Esraïlian, Arsinée Khanjian, Eric Bogosian, Carla Garapedian, Simon Abkarian

London Features Riveting Armenian Genocide Play "Beast on the Moon"

By Nora Vosbigian
(London)

Next week will see the premiere of a new London production of "Beast on the Moon." This highly acclaimed play on the aftermath of the Armenian Genocide has been commissioned by Finborough Theatre and will be performed between 29 Jan and 23 Feb., 2019.

The setting is Milwaukee in the 1920s. A survivor of the Armenian Genocide, Aram, believes he will begin a new life when his teenage 'mail-order' bride, Seta, arrives to join him. They are a couple united by history – both survivors of the Armenian Genocide. But their painful, shared experience does nothing to

promote domestic harmony as Aram is obsessed with creating a family to replace the one he lost in such savage circumstances, and Seta, just fifteen and trapped by the traditions of the old ways, struggles to embrace her new life in a new country.

Beast on the Moon was last per-

Aras Publishing Receives Publishing House of the Year Award

ISTANBUL -- Dünya Newspaper Books Magazine based in Istanbul chose the Bests of the Year for the 26th time and Aras Publishing is granted the Publishing House of the Year award this year. Editor-in-chief Rober Koptas received the award at the ceremony held on January 24. Established in 1993 Aras Publishing aims to be the representative and sustainer of the Armenian publishing tradition, which has a long and established history in Turkey.

The award committee explained why they chose Aras as the following: "Understanding each other can be possible and sustainable through art and literature. Functioning as the window to to Armenian literature, history and culture with its special, meticulous and quality books for years and telling about us to us, Aras Publishing is granted with the Publishing House of the Year award."

Editor-in-chief Rober Koptas received the award on behalf of Aras from award committee member and writer Basar Basarir. In his speech, Koptas thanked all the workers who have sweated for Aras by this time, authors, translator and readers who keep the publishing house alive. Koptas stated that they dedicate the award to all the citizens who are jailed and prosecuted because of their thoughts and especially to board member Osman Kavala who has been unjustly in jail for 450 days.

Thanking Dünya Books Magazine for granting this meaningful award to Aras on the 25th anniversary of its establishment, Koptas said:

"As Aras, we worked with the awareness that books and literature play an important role in overcoming

prejudices between peoples and eliminating the obstacles, and have always tried to publish meticulous and quality books despite difficult conditions. We are floating on air since this valuable award reminded us that our efforts are recognized and appreciated on our 25th year. We dedicate this award to our board member Osman Kavala who has been unjustly in jail for 450 days and to all prisoners who fight with their thought for democratization of Turkey. For us, contributing to cultural scene of Turkey is a part of the struggle for preserving and improving the pluralist fabric of our country. We send our feelings of solidarity and greetings to all publishing houses that are suppressed, ignored, publishing books concerning all the oppressed groups, claiming rights and being sensitive to the efforts of those who claim their rights."

Aras has adopted a publishing policy which made it be called "the window to Armenian literature" soon. With its books in Turkish and Armenian, it became the few publishing houses in Turkey that publish books in two languages. Publishing translations from Armenian authors and Turkish works of contemporary Armenian authors, Aras aims to help people from different cultures who were born and raised on the same land and lived side by side know and understand each other better through literature, and to contribute to the common values of humanity together. Facilitating Anatolia's cultural values to be passed on next generations, Aras Publishing aims to be the representative and sustainer of the Armenian publishing tradition, which has a long and established history in Turkey.

formed in the United Kingdom at Battersea Arts Centre in 1996 to much acclaim. "Richard Kalinoski's small, quiet play has a big, unashamedly sentimental heart as it charts Aram and Seta's difficult marriage and explores how it is possible to live when all the rest of your family have died" said The Guardian (London). "The past finds a sort of closure, but the author's skill has kept us on tenterhooks throughout, uncertain whether any happy outcome can be possible" said The London Times Online and "Humane, funny and touching, 'Beast on the Moon' presents the claims of

both past and future with fairness and empathy" commented The Independent (London)

The organisers of the play, sensitive to their subject matter, have included a number of post-performance discussions on the Armenian Genocide and its enduring legacy. They will be hosted by Ara Sarafian (Gomidas Institute), Misak Ohanian (Centre for Armenian Information and Advice) and Sally Gimson (Index on Censorship). For more information see <https://www.finboroughtheatre.co.uk/productions/2018/beast-on-the-moon.php>

www.massispost.com
Daily News Updates

Dr. Christopher Sheklian to Speak on “Liturgy and Property in Istanbul: The Armenian Minority in Turkey Today”

FRESNO -- Christopher Sheklian, director of the Zohrab Information Center (Eastern Diocese of the Armenian Church, New York) will present a talk on “Liturgy and Property in Istanbul: The Armenian Minority in Turkey Today” at 7:30PM on Friday, February 22, in the University Business Center, Alice Peters Auditorium, at Fresno State.

The presentation is part of the Armenian Studies Program Spring 2019 Lecture Series and is supported by the Leon S. Peters Foundation.

During the Divine Liturgy (Badarak) of the Armenian Church at the small church of St. Gregory the Illuminator in Kuzguncuk, a beautiful neighborhood on the Asian side of Istanbul, one often hears the Islamic call to prayer being recited from the mosque next door. Like all the churches in Istanbul, St. Gregory is organized as a vakif, a type of endowed charitable foundation developed within Islamic law. In the middle of the twentieth century, the board of the St. Gregory Kuzguncuk vakif happily supported the building of the mosque. In fact, the two courtyards share a wall. Today, the proximity of the properties of the two religious properties results in the auditory mingling of liturgy. The ezan, the call to prayer, wavers with the singing of Armenian hymns.

Of course, things are not always so harmonious. Armenian properties—vakif and otherwise—have been systematically expropriated by the Turkish state since its founding in 1923. The vakif board of the Armenian Hospital of Surp Pirgiç (Holy Savior’s) sued the government in the European Court of Human Rights over some of its properties. Similarly, religious education and liturgical practice has at times been stymied by the Turkish government. This presentation uses these two categories of liturgy and property to trace the status of Armenians in Turkey today. Harmonious or contentious, at hospitals or during church services, Istanbul Armenians lead rich and varied lives in the fabric of the city, proclaiming “Buradayiz Ahparig”—“We are here, brother.”

Dr. Christopher Sheklian was appointed Director of the Krikor and Clara Zohrab Information Center in September 2018. He is a native of

Visalia, California, and earned an MA in Anthropology and then his PhD in Anthropology from the University of Chicago in 2017 after defending his thesis titled “Theology and the Community: The Armenian Minority, Tradition, and Secularism in Turkey.”

He conducted two years of ethnographic fieldwork in Istanbul, living and working with the Armenian community there. He traveled extensively in historic Armenia during his fieldwork. This work was the basis of his doctoral dissertation and much of his current research.

Dr. Sheklian specializes in the Anthropology of religion and secularism, studying the role of liturgy and law on the lives of religious minorities. His published work includes “Promises of Property: Religious Foundations and the Justice and Development Party’s Ambiguous Attitudes towards Religious Minorities” in the journal Turkish Studies and “Venerating the Saints, Remembering the City: Armenian Memorial Practices and Community Formation in Contemporary Istanbul” in the volume Armenian Christianity Today. As an active scholar, he continues to pursue research on secularism, religious minority rights, and the embodied and emotional aspects of religious life.

The lecture is free and open to the public. Free parking is available in Lot P6 or P5 (permits are not required on Friday evenings).

For more information about the lecture please contact the Armenian Studies Program at 278-2669, visit www.fresnostate.edu/armenianstudies or visit Facebook page at [@ArmenianStudiesFresnoState](https://www.facebook.com/ArmenianStudiesFresnoState).

Book Review:

Letters to Barbra by Paul Chaderjian

By Kay Mouradian

Who is Barbra? And what is the significance of this girl...or woman?

Within the first few pages I learn she is Barbra Streisand, the famed American singer and the writer is a 9-year-old Armenian boy, Adam Terzian, who lives in Beirut. He is in constant fear that the falling bombs from the 1975 civil war will maim him or maybe even kill him like his young neighbor who died when one of those bombs exploded and burst his school bus into little pieces. In his first letter to Barbra, Adam asks her, “Can you stop the war before I die?” Writing to Barbra and listening to Barbra’s music becomes Adam’s escape from that horrific time.

Adam’s father decides they must leave war-torn Beirut. He has relatives in America, but American visas take time, and four years later Adam finds himself in Fresno, California. He has difficulty adjusting to his new world. He tells Barbra he misses his father still in Beirut selling the family business and arrives in Fresno two years later. Finally! But the trauma of the war affects Adam’s outlook for the rest of his life.

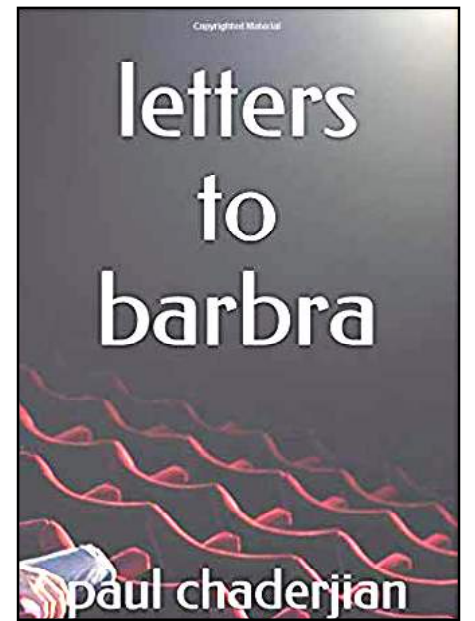
The story line follows Adam from Beirut to Fresno, to USC, to Hollywood, Armenia and the Middle East as he becomes a film director and a journalist. Adam loves words and loves the magic of writing, but the trauma from his young Beirut life never leaves him.

By the time he enters USC, every world tragedy affects him as if it were his own and he asks WHY? Then, in Armenia for his first time, the pain of the Armenian genocide overwhelms him and he reflects on the huge loss of Armenian humankind and the loss of the country of Western Armenia. His own Armenian grandparents had been forced from their homeland, never to see it again. Adam keeps his pain inside, but always “talks” to Barbra as he pens words onto paper – his therapeutic release.

Adam writes about individuals with whom he works, increasingly frustrated that every one of his colleagues, and himself as well, are trying to find their voice and identity. All around him, hopes and dreams are beyond reach.

“Is this all there is?” Adam asks. “Is it meaningless?” he asks Barbra.

It is here the reader has an opportunity for self-reflection...to follow

the chase for fame or power as each of the story’s characters’ road to success is dimmed. Not finding “success” their hearts heavy yet empty, they tend to berate themselves and never find contentment.

At first I enjoyed Chaderjian’s writing style with his double-spaced short paragraphs, but as the author introduces characters as Adam travels the world, the reader can become easily confused because time frames skip from today to far-away yesterdays, and even into the future. Characters are everywhere and anywhere, and it takes a lot of concentration to know where or when, and whose point of view is speaking.

Letters to Barbra is a story about how early trauma affects one’s life. I would like to have seen more written about how war affects children like Adam. Maybe even written as a children’s story...to understand how lives are traumatized even after the bombings stop. I have been told that children whose lives are terrorized in war never understand that hope and fulfilling dreams are a possibility. I would love to know if there is a study substantiating that theory.

I think of my mother, who survived the Armenian genocide as a young girl. That shadow of pain never left her until she was in her 80s. But that is another story.

Kay Mouradian EDD, author and filmmaker of My Mother’s Voice is currently a consultant for A Journey of Angeles, a play based on her mother’s survival from the Armenian genocide.

LAPD Investigating Turkish Flags

Continued from page 1

Park neighborhood of Los Angeles.

Photos showed three flags hanging on Ferrahian High School’s gates and a stairwell, early Tuesday morning.

Ferrahian school administrators said there was no threat to students, and classes continued as usual.

Because the suspect trespassed on school property, the incident is being investigated as a hate crime at Ferrahian High School school, officials said.

School administrators said they alerted the Los Angeles Police Depart-

ment and officers were investigating at both campuses.

At the AGBU Manoogian-Demirdjian School, where 13 flags lined the school’s perimeter, the incident was being characterized as a “hate incident,” since the suspect did not trespass, the school said in a Facebook post.

As a precautionary measure, the AGBU school campus “will remain a closed campus until further notice,” officials said.

Surveillance footage showed a man in dark clothing approaching the Ferrahian campus at around 4 a.m. and hanging the flags.

Legacy Realty

Nick Karasarkisian
Broker - CalBRE # 01022153

2275 Huntington Dr., #117
San Marino, CA 91108
Phone: 213.706.9990
e-mail: nickkarasarkisian@gmail.com
www.legacyrealtyca.com

Գերմանական Պաշտոնական և Կիսապաշտոնական Ականատեսի Հակոտնեայ Վկայութիւններ Հայաստանութեան Մասին

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԻՍԿԱՐԱՏԵԱՆ

Սեփմէտ Ռէշիտ փաշա

Հակառակ այն հաստատ իրողութեան, որ դիւանագիտական մարմինի եւ գերմանական միսիոնարութեան հիմնական նպատակը ծառայել էր իր երկրի կառավարութեան, գտնուեցան հիւպատոսներ, փոխհիւպատոսներ եւ միսիոնարներ, որոնք Հայոց Մեծ Եղեռնի տարիներուն ծառայեցին Օսմանեան Պետութեան սահմաններէն ներս եւ առարկայականօրէն գեղուցեցին Հայոց Յեղասպանութեան մասին ու դատապարտեցին զայն կատարող թուրքերն ու քիւրտերը, ինչպէս նաեւ չէրքէզները: Ասոնցմէ են Մուսուլի մէջ Գերմանիոյ փոխհիւպատոսը՝ Վալթեր Հոլշթայն (հոն պաշտօնավարած 1911-1918-ին), որ իր գեղոցներէն մէկուն մէջ կը յայտնէ, որ Մուսուլի մէջ ոչ ոք կը դատապարտէ Գերմանիան իբրեւ Հայասպանութեան մէջ թուրքիոյ մեղսակից, սակայն՝ ինք բուն կերպով կը դատապարտէ թուրքերու եւ քիւրտերու ձեռքով հայոց դէմ կատարուող անբարեկամ ռմբակոծումները երբ կ'ըսէ. «Աշխարհը դեռ չի տեսել եւ չի տեսնի այնպիսի անարար ռմբակոծումներ, ինչպիսիք՝ պաշտօնապէս անարարացեալ, իրագործուել են Տիար պեքիրի վիլայէթում»: Սոյն մէջբերումը կարելի է կարգաւ Կ. Պոլսոյ մէջ Գերմանիոյ դեսպան Հանս ֆոն Վանկենհայմի ուղղուած 14 Օգոստոս 1915 թուակիր մէկ նամակին մէջ, որ կը կրէ հետեւեալ դիւանական տուեալները. «1915-08-14 DE-012 (հրատարակուած՝ Գ. Ե. Է. 139/իւմբ. կրճ.)» Մուսուլի փոխհիւպատոս Վալթեր Հոլշթայնի կողմէ եւ լոյս տեսած Վոլֆկանկ Կուսթի հեղինակած «Հայերի Յեղասպանութիւնը 1915-1916. Գերմանիոյ Արտաքին Գործերի Նախարարութեան Քաղաքական Արխիւի Փաստաթղթերից» (The Armenian Genocide: Evidence from the German Foreign Office Archives 1915-1916, գերմաներէնէ թարգմանեց եւ հրատարակութեան պատրաստեց Ռուզան Պորիսի Եորտանեան, «Հայաստան» հրատարակչութիւն, Երեւան, միջակ չափի 482 էջ) հատորի էջ 149-150-րդ էջերուն մէջ:

Կ. Պոլսոյ մէջ Գերմանիոյ դեսպան Հանս ֆոն Վանկենհայմ յաճախ կը լսէր Գերմանիոյ մասին քննադատութիւններ, թէ քրիստոնեաներու ջարդերուն հեղինակները գերմանացիներն են: Այս մասին Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու դեսպան Հենրի Մորկընթաւ, բազմիցս գրուցելով Վանկենհայմի հետ, ուղղակի դատապարտած էր այդ կոտորածներուն հեղինակները եւ անուղղադակիօրէն մատնանիշ ըրած էր Գերմանիոյ մեղսակցութիւնը անոնց մէջ (https://en.wikisource.org/wiki/Ambassador_Morgenthau_%27s_Story/Chapter_6): Այս հարցին մասին Վանկենհայմ չափազանց մտահոգ էր եւ Օսմանեան Պետութեան տարածքին վրայ Գերմանիոյ բոլոր հիւպատոսներուն նամակներով հարց տուած էր, թէ իրենց պաշտօնավարած քաղաքներուն մէջ ի՞նչ էր ժողովուրդին կարծիքը Գերմանիոյ մասին: Հոլշթայն Վանկենհայմի կը մատնանիշէ հայոց դէմ Տիգրանակերտի վալիին՝ Մեհմէտ Ռէշիտ փաշայի (ճանչցուած իբրեւ Տիգրանակերտի դահիճը, 5 Նոյեմ-

բեր 1918-ին Կ. Պոլսոյ մէջ կը ձերբակալուի եւ Պեքիրադա կոչուած բանտը կը դրուի: Պոլսական մամուլը կը հրատարակէ անոր գործած ռմբակոծումները: Կը յաջողի բանտէն փախուստ տալ 1919-ի Յունուարին, սակայն երբ կառավարութիւնը խստօրէն կը հետապնդէ զինք, ան անձնասպան կ'ըլլայ - Յ. Ի.) գործադրած անբարեկամ ռմբակոծումները, շեշտելով, որ ժողովուրդը իրաւացիօրէն կը մատնանիշէ այն իրողութիւնը, որ ինչօր գերմանացիները թուրք կու տային հայոց զանգուածային սպանութիւնները եւ անոնց մոլի կազմակերպչները անպատիժ կը մնան: Այդ կազմակերպչներուն գլուխն էր Տիգրանակերտի կառավարիչ Մեհմէտ Ռէշիտ փաշան, որուն «համբաւը» մինչեւ Մուսուլ հասած էր: Ամէն ոք կը դատապարտէր կատարուածը, ինչպէս նաեւ գերմանացի պատասխանատուները, սակայն «այդ դատապարտման արտայայտութիւնը հարկ թէ բաւարար լինէր մեզ վարկաբեկող տարբեր ելոյթները յաջողապէս դիմակայելու արարքի», կ'աւելցնէ Մուսուլի փոխհիւպատոս Վալթեր Հոլշթայն: Վերջինս կ'առաջարկէ դեսպան Վանկենհայմին դիմել Բարձր Դուռ՝ սուլթանին, որպէսզի Տիգրանակերտի, Մարտինի եւ Սեւերակի թուրք ու քիւրտ պաշտօնեաները ձերբակալուին ու պատժուին հնարաւորին չափ արագ ձեռով: Միայն այն ատեն «կը վերանան մեր հանդէպ կասկածները», կ'ըսէ Հոլշթայն: Ան գարմանք կը յայտնէ, որ ինչպէս Բարձր Դուռը միատարբար կը փորձէ չբնազանալ գերմանական թերթերու մէջ հրատարակուած ակնյայտ սուտերով՝ «երկրի երեսից ջնջել թուրք պաշտօնեաների ռմբակոծութիւնների փաստերը»:

Հայասպանութեան մասին վերոյիշեալ տեղեկագրութիւնները միայն գաղտնի փաստաթուղթերու մէջ կը մնան: Բացառաբար Էոնսթ Զոմմեր՝ գերմանացի պատմաբանը մամուլով կը հրատարակէ իր վկայութիւններն ու դատապարտումը: Ան կը նշէ, որ Հայոց Յեղասպանութիւնը ողջ Եւրոպայի ամօթանքն է նաեւ, որ իր անտարբերութեամբ քաջալերեց ցեղասպանը: Պատասխանատուութիւնը մեծ է մանաւանդ քաղաքական Գերմանիոյ, որ մեղքի մեծ բաժին ունի մարդկութեան դէմ այս մեծագոյն ռմբակոծումը:

իրականացումը թուրք տալու համար: Աւելին, գերմանացի սպաներ մասնակցած են թուրքերու գործած ռմբակոծումներուն: 1914-1923-ին եւ նոյնիսկ աւելի ետք, Գերմանիոյ իշխանութիւնները ուշի-ուշով կը հետեւէին մամուլին, որպէսզի գերմանացի ժողովուրդը անտեղեակ մնար հայ ժողովուրդին դէմ գործուած եւ գործող ռմբակոծումներէն ու անմարդկային բռնութիւններէն: Գերմանիոյ գրաքննիչ ատեանը 1917-ին լրատուական բոլոր միջոցներուն կը հրահանգէ. «Լաւագոյնը կը լինի հայերի մասին լուրը»:

Վոլֆկանկ Կուսթի վերոյիշեալ գիրքին մէջ տեղագրուած տեղեկագրներէն մէկը՝ PA-AA/Կոնստանդնուպոլսոյ Դեսպանատուն/Տպագրուած Գ. Ե. Է. Փաստ/018/կրճ./էջ 11-13 թուագրեալ 1915-03-07-DE-001, նամակ մըն է Ադրբայջանի մէջ Գերմանիոյ հիւպատոս Ֆիօլքերզամպ Հերման Հոֆմանին՝ ուղղուած Կ. Պոլսոյ մէջ Գերմանիոյ դեսպան Հանս ֆոն Վանկենհայմին: Քիչ մը մանրամասնեալ կանգ կ'առնենք պատմական այս մեծարժէք վաւերացումներէն վրայ: Հիւպատոսը լուրջ մտահոգութիւն կը յայտնէ դեսպանին՝ գերմանացիներու գործած սոսիալական ծրարներու դէմ հայոց ընդգնդման նկատմամբ:

Հոֆման կը տեղեկագրէ, որ Ադրբայջանի մէջ թրքական իշխանութիւնները բոլոր քրիստոնեայ հպատակներուն՝ հայոց, ասորիներուն եւ յոյներուն, տունները խստօրէն խուզարկած են: Կարգ մը տուններու մէջ գտած եւ բռնագրաւած են գրութիւններ, «թերեւ միայն նրա համար, որ դրանք օտար լեզուով են», կարծիք կը յայտնէ Վոլֆկանկ Կուսթ: Նոյնպէս գտնուած եւ գրաւուած են գիրքեր, մասնաւորաբար անգլերէնով: Գերմանիոյ հիւպատոսը անձնապէս ոչ մէկ կասկած ունէր, թէ հայերը, յոյները եւ ասորիները զբաղած էին Օսմանեան Պետութեան դաւաճանելու մէջ: Քաղաքին օտարները սաստիկ զարմացած էին թուրքերու խիստ միջոցառումներէն: Հիւպատոս Հոֆման թուրք գիւտուրակներէ լսած էր, որ պետական շրջանակներ քրիստոնեաներու եւ մանաւանդ հայերու հանդէպ անվստահութեամբ լեցուած էին: Արդարեւ, քաղաքի նաւահանգիստին մէջ «Դորիս» բրիտանական յամանակին երկու անգամ խարխուսի ձգելու փորձին ընթացքին անգլիացիներու ձեռքը գերի ինկած օսմանցի գիւտուրներէն երկուքը հայեր էին: Ուրիշ անգամ, եօթը հոգիւնց օսմանեան ջոկատի մը հայ ենթասպան խրամատին մէջէն անգլիացիներուն յանձնուելու նշան տուած էր իր թաշկինակը ձօճելով: Այս արարքներուն մէջ թուրքերը օսմանեան բանակին քրիստոնեաներու, մասնաւորաբար հայերու դաւաճանութիւն կը տեսնէին:

Հայ-թրքական այս գերլարուած դրութիւնը աւելի կը սրի, երբ Ադրբայջանի մէջ 30 քիլոմէթր հիւսիս գտնուող Չորք Մարգապանի (Տէօրթ Եոլ) մէջ թուրք ոստիկանգիւտները կը յարձակին տեղի հայոց վրայ, բռնութիւններ, ձերբակալութիւններ ու բանտարկութիւններ կը կատարեն, որոնց կը հետեւին ծեծն ու խոչ տանգումները:

Գերմանացի գիւտուրական մը

Չորք Մարգապանի հայոց կը ներկայանայ իբրեւ անգլիացի սպայ մը եւ կը յայտնէ, որ «իբրեւ՝ անգլիացիները, մտադիր են գրաւել այդ վայրերը», կը գրէ հիւպատոսը (էջ 13): «Ի հարկէ, մենք ձեզի հետ ենք» ոգեւորուած հայերը կը պատասխանեն նենգ գերմանացիին, որ իսկույն թրքական իշխանութիւնը տեղեկ կը պահէ: Ահաւասիկ օրինակ մը գերմանական մեղսակցութեան: Այս դրուագը կը բացայայտէ, որ գերմանացի պատասխանատուներ այդ օրերուն հետամուտ էին օսմանեան լուծին տակ արդէն իսկ տառապող եւ հիւժող հայոց սին յոյսեր ներշնչելով գրգռութիւն յառաջացնել անոնց եւ թուրքերուն միջեւ՝ հայոց յաւելեալ ցաւ ու տառապանք պատճառելով:

Ադրբայջանի մէջ Գերմանիոյ հիւպատոս Հոֆմանը կը հաստատէ, որ «որքան խորն է արմատացած հայերի անվստահութիւնը Գերմանիոյ հանդէպ, որի բարեկամութիւնը թուրքիոյ հետ միանշանակ թշնամանք է նշանակում հայերի համար: Գերմանացիների հանդէպ հայերի ատելութեան բազմաթիւ նոր ապացույցներ կարողացայ հաւաքել այստեղի հայերի հետ ունեցած անկեղծ գրոյցներէց: Այս փաստերը տհաճ տպաւորութիւն թողեցին իմ վրայ» (էջ 13) (մէջբերումը վերաշարադրած էմ՝ Թարգմանութեան անյատակութեան պատճառաւ - Յ. Ի.):

Հիւպատոս Հոֆման դեսպան ֆոն Վանկենհայմին կը բացատրէ, որ ինք ինչպիսիք ջանքեր թափած էր Գերմանիոյ հանդէպ հայոց անվստահութիւնը փարատելու թէ՛ առանձին գրոյցներով եւ թէ՛ հրատարակային ելոյթներով: Ան փորձած էր հայոց համակրանքն ու վստահութիւնը շահիլ թէ՛ խօսքով եւ թէ՛ գործով՝ հայ վիրաւորներու բուժման համար նուիրատուութիւններ կատարելով: Սակայն Հոֆման կը գիտակցի ու կը խոստովանի, որ իր բոլոր ձիգերը հայոց անվստահութեան ծովուն մէջ նոյնիսկ մէկ կաթիլ չէին:

Ուրիշ վկայութիւն մը՝ Ատանայի նահանգին Հարունիէ աւանի գերմանական որբանոցի տնօրէն միսիոնար Բ. Ֆոն Տոպելը թուրքերու ձեռքով կատարուող հայոց կոտորածները կը նկարագրէ Ատանայի մէջ Գերմանիոյ հիւպատոսին՝ Էօթեն Պիւլիէի ուղղուած 10 Յունիս 1915 թուագրեալ նամակով, որ լոյս տեսած է Վոլֆկանկ Կուսթի՝ աշխատութեան էջ 97-101-ի մէջ: Տոպելը առաջին հերթին կը հաստատէ, որ թուրքիոյ մէջ հայերը կ'ենթարկուին բարբարոսութիւններու եւ կը մնան անօգնական: Անոնց ապրելու իրաւունքը չարաչար ոտնահարուած է: Միսիոնարը հիւպատոսին կը յիշեցնէ այդ օրերու գերմանական յաղթանակները եւ անոնց պատճառած հրճուանքը, զոր կ'ապրին գերմանացիները իրենց երկրին թէ՛ արտասահմանի մէջ: Ան ուժեղ ու անզուգական կ'որակէ Գերմանիոյ կայսրը, որուն գլխաւորութեամբ Գերմանիա եւ Օսմանեան Պետութիւնը յաղթանակէ յաղթանակ կ'անցնին: Իր չափազանց ոգեւորութեան մէջ, Տոպելը այսպէս կը բնութագրէ գերմանա-օսմանեան

Պատմուածք Ֆրանսահայ Զոյգի Ողիսականը

ՀԵՆՐԻԿ ԱՆԱՍԵԱՆ

Մեր թաղի բնակիչները առաջին անգամ ցիլիսըր (տղամարդու լայնեզր գլանածեւ գլխարկ) երեւոյթի հետ ծանօթացան 1947 թուականին: Այդ ժամանակ էր, որ մեր տանը յայտնուեց Ղազիկեան ազգանունով ֆրանսահայ մի փաստաբան, որը կեղտի մէջ կորած ցիլիսըր էր կրում: Երեխաները մշտապէս ետեւից բղաւունք էին՝ Յիլիսըր, ցիլիսըր...: Նոյնիսկ քարեր էին շարժում նրա ետեւից, իսկ նա, ոչինչ չեւեղածի պէս՝ արագ-արագ շարունակում էր քայլել մինչեւ մեր տուն հասնելը:

- Պիտի հազնիմ այնքան ատեն, մինչեւ որ փողոցի այս խոժանները սորվին, թէ ինչ ըսել է ցիլիսըր: Ժամանակը պիտի գայ եւ իրենք ալ պիտի կրեն ցիլիսըր:

Ծիշդ էր փաստաբանը: Հետագայում շատերն ենք կրել ցիլիսըր:

Եւ այսպէս, մի քանի տարի գնալ-գալուց յետոյ, միանգամից չքուեց մեր կեանքից խեղճուկրակ Ղազիկեանը: Ոչ ոք չիմացաւ նրա ուր եւ ինչ լինելը: Ղազիկեանի անյայտանալուց յետոյ մեր տան՝ փողոցի վրայ նայող սենեակը վարձակալեց Արաբկիրի Շրջանային Սովետը՝ նորաբաց գրադարան ստեղծելու համար: Երկրորդ գրադարանավարուհի նշանակուեց մայրիկս՝ որպէս կրթութեան եւ փորձառութեան ապացոյց ներկայացնելով Փարիզի Ռէնսի արուարձանի Դպրոցասէր Տիկ-նանց վարժարանի՝ (այժմ էլ կայ այդ վարժարանը, սակայն երկսեռ ուսուցմամբ,- ՀԵՆ. Ա.) տնօրէնուհի Աղաւնի Փիրփիրեանի ստորագրութեամբ վկայականն այն մասին, որ վերժին Յովհաննիսեան-Անասեանը սովորել եւ աւարտել է վարժարանը գերագանց վկայականով եւ որպէս հայոց լեզուի եւ գրականութեան ուսուցչուհի՝ հինգ տարի դասաւանդել է նոյն վարժարանում:

... Ալիսն ու Կարպիսը մեր փողոցում յայտնուեցին 1954 թուականի ամրանը, երբ ես նոր էի աւարտել միջնակարգ դպրոցը: Ոչ ոք չգիտեր նրանց ով լինելը եւ որտեղից գալը: Նրանց ճաշակով հագն ու կապը յստակ պատկերացում էր տալիս, որ նրանք նորովի "ախպարներ" են: Յատկանշական մի մանրուքով էլ էին նրանք տարբերուում միւս ֆրանսահայ ախպարներից: Տղամարդը մշտապէս ցիլիսըր էր կրում, նոյնիսկ երեւանեան տապեղանակին ու այրող արեւի տակ:

Դպրոցից վերադառնալուց յետոյ, մնացեալ ժամերն անց էի կացնում գրադարանում եւ գրեթէ ամէն օր մի ծաւալուն գիրք էի կարդում եւ աւարտում:

Օրերից մի օր, մութ ընկալ ժամին, երբ ես մենակ էի գրադարանում, եւ այն է, ուզում էի փակել գրադարանի դուռը, նախամուտքին յայտնուեց ծանօթ ֆրանսահայ գոյգը.

- Դուրսէն տեսանք, որ լոյս կայ գրադարանին մէջ՝ ըսինք անգամ մը մտնանք՝ տեսնալու համար թէ օտար լեզուով գիրքեր կա՞ն արդեօք,- շուտասելուկի պէս բառեր շարեց մեր թաղում յայտնուած "ախպարը":

- Ռուսերէնէն գատ ուրիշ օտար գրականութիւն չուսինք: Գրադարանը նոր է, հագիւ երկու հարիւրի չափ գիրք կայ, սակայն օրէ-օր կեւաւելանալու նոր գիրքեր: Համբերեցէք թիւ մը, թէքեւս ժամանակի ընթացքին օտար լեզուով գիրքեր ալ կու գան,-ասացի ես:

Մինչ կիրն համեստօրէն նստել էր սենեակի անկիւնում, պարոնս օրուայ թերթերն էր աչքի անցկացնում, որի ընթացքում ես ակնդէտ հայեացքով հետեւում էի ամուսնու շարժումներին: "Սովետական Հայաստան" օրաթերթի սաւանի մեծութեան էջերը շուռու-մուռ տալուց յետոյ յանկարծակի պոռթկաց բարեկամս.

- Աս ի՞նչ ուղղագրութիւն է պէ՞տք, կարգ մը բառեր չհասկցանք, հոգ չէ, սովետական հայերէն է, համա առ ուղղագրութիւնը, ասոր ի՞նչ ըսել,- այս ասելն ու կնոջը դիմելը մէկ եղաւ.- հայտէ կնիկ, ելիւր, ելիւր էր թանք, հոս մեր տեղը չէ՞...:

Այսպիսին եղաւ իմ առաջին հանդիպումը հագիւ 2-3 շաբաթ առաջ մեր փողոցում յայտնուած ֆրանսահայ գոյգի հետ:

Որոշ ժամանակ անց, յայտնի դարձաւ, որ Կարպիսը ոսկերիչ էր եւ ոսկերչի ու ժամացոյցի կրպակ էր աշխատեցնում Երեւանի կենտրոնում: Այդ երեւոյթն արդէն լուրջ խօսակցութիւնների եւ հետաքրքրութեան նիւթ էր հարեւանների շրջանում: Պատահեց այնպէս, որ օրերից մի օր Կարպիսի հետ դէմ-դիմաց ելանք մեր տան առջեւ: Վերջինս ժպտալով հարցրեց.

- Կարծեմ անունդ Հենրիկ է, այնպէս չէ՞ ...

- Այո, Հենրիկ է...

- Կը ներես տղաս, անցեալ անգամուան համար, վերջէն անդ-րադարձայ, որ բաւական անփափկանկատ ձեւով հեռացայ..., նորէն կը ներես բարեկամս:

- Վնաս չունի, ես մոռցած եմ, ես հասկացաւ ձեր հոգեվիճակը: Բայց ինչո՞ւ դուք յարաբերութիւն չու-նիք դրացիներուն հետ: Կրնամ վկայել, որ բոլոր դրացիներն ալ համա-կրանքով ու գորովանքով լեցուած են ձեր հանդէպ: Դուք Ֆրանսայէն էք, այնպէս չէ՞ ...

Այս հարցմանս ի պատասխան, երկաւ ընդ կրթութիւնից յետոյ Կարպիսը կիսաձայն ասաց.

- Այո, Հենրիկ, ճիշդ գուշակեցիր, Ֆրանսայէն ենք, Լիոն քաղաքէն: Մեր պատմութիւնը երկար է: Օր մը եկուր մեր տուն եւ դուն տեղեակ կըլլաս թէ ինչեր է անցած ենք: Այսպէս, ոտքի վրայ խօսիլ չըլլար բարեկամս: Առաջին օրերէն իմացայ, որ դուք ալ ֆրանսահայ էք, հայրիկդ ալ ճանչցուած գիտնական է: Մեզի համար մեծ պատիւ կըլլայ, եթէ հայրիկդ հետ գաս մեզի, թէեւ մեր բնակարանը այնքան ալ հարմար չէ հիւր ընդունելու համար:

Այս երկվայրկեաննոց "գրոց-ցից" յետոյ անմիջապէս մտայ տուն ու մերոնց պատմեցի եղելութիւնը: Ամէնից շատ ուրախացաւ մայրիկս, որ իր համար հաճելի գրոցի նիւթ էր բացուելու հարեւանների հետ գրութեանը յագուրդ տալու համար:

- Տղաս, կարծում եմ սխալ է Կարպիսէնց տուն գնալը, ասաց հայրիկս,- մանաւանդ, որ ինչպէս ասացիր՝ բնակարանային ոչ բաւարար պայմանների մէջ են ապրում ամուսինները: Աւելի լաւ է, որ իրենք գան մեզ մօտ, մանաւանդ որ, հիւրասիրելու համար առատ միջոց ունենք, ասա, ինչո՞րեմ ծիրանի ծառի ճիւղերը կտուրուում են առակառութիւնից:

- Ծիշդ է ասում հայրիկդ տղաս, խօսիւր Կարպիսի հետ եւ նրանց հրաւիրիր մեր տուն,- ասաց

մայրիկս:

- Բարի երեկոյ ընկեր Կարպիս...,- առաջին իսկ հանդիպմանը դիմեցի նրան:

Մէկ վայրկեան շփոթուելուց յետոյ Կարպիսը թթուած դէմքով, նկատելի դժկամութեամբ ասաց.

- Ի՞նչ ըսել է "ընկեր Կարպիս" մանչա..., մենք ընկերներն ենք ինչ է՞..., "Պարոն" ըսէ տղաս, Պարոն... ամոթ է, ի՞նչ ըսել է "ընկեր"...

- Հոս ընդունուած չէ "Պարոն" ըսելը ընկեր Կարպիս...

- Նորէն "ընկեր"..., "պարոն" ըսէ ձագս, ՊԱ-ՐՈՆ..., - վանկ առ վանկ շեշտեց բարեկամս:

- Շատ լաւ պարոն Կարպիս, յետ այսու "Պարոն"-ով պիտի դիմեմ ձեզի, սակայն ուրիշներու քով "Ընկեր" պիտի ըսեմ, հակառակ պարագային՝ ծաղրի առարկայ կրնամ դառնալ:

- Լաւ, բարեկամս, ինչպէս որ հարմար կը գտնաս, սակայն ինծի բացատրէ ինչո՞րեմ՝ ո՞ւր կէտ սորված ես մեզի պէս խօսիլ, ինչպէս դուք կեւրէք՝ "ախպարներն": Տունին մէջ արեւմտահայերէն կը գործածէք:

- Ոչ, տունին մէջ միայն ու միայն տեղական, արեւելահայերէն լեզուով կը խօսինք, իսկ "ախպար" դրացիներու հետ՝ արեւմտահայերէն: Արեւմտահայերէնը կարդալով սորված եմ եւ, հիմնականին մէջ՝ մեր դրացի տատիկ-պապիկներէն, որոնցմէ քիչ-միչ թրքերէն ալ սորված եմ:

- Որքան որ գիտեմ, հայերը ուսներէն առած են "ընկեր"-ը, անոնք "Տովարիչչ" կեւրեն, ես քանի մը տարի գիշեր-ցորեկ այդ բառը հոլոված եմ հո՞ն..., - ձախ ձեւք անյայտ ուղղութեամբ թափա-հարելով ասաց Կարպիսը, մինչ աջ ձեւք գբադուած էր անիմանալի իրերով լի քաթանէ տոպրակ կրելով:

- "Հոն" ըսելով, ի՞նչ նկատի ունիք պարոն Կարպիս,- հարցրի, թէեւ գուշակեցի, թէ ինչ նկատի ունիք ոսկերիչ-ժամագործը "Հոն" ասելով:

Մի պահ կարկամեց բարեկամս, չգիտէր ինչ ասել, ինչպէս բացատրել "Հոն"-ը (այնտեղ): Տեսնելով, որ նա դժուարանում է լուսաբանել, կամ՝ չի վստահում "Հոն"-ի գաղտնիքը բացայայտել, ինքս միջամտեցի.

- Լա՛ւ, լա՛ւ, պարոն Կարպիս, ես գիտեմ թէ ինչ ըսել է "Հոն"-ը:

- Ապրիս բարեկամս..., գործս դիւրացուցիր, օր մը, որ իրարու քով գանք՝ երկարօրէն կը պատմեմ մեր կեանքին պատմութիւնը: Հիմա ըսե նայիմ, ե՞րբ պիտի գաք մեզի:

- Ես մերիններուն հետ խօսեցայ: Հայրիկս նպատակաշարժար գտաւ, որ դուք գաք մեզի յուաւրիկայ Կիրակի կէսօրին: Դուրսը, ծառերու շուքին սակ կը նստինք, կը խօսինք, շալախ ծիրանն ալ հասած է, ուզածնիս պէս կը վայելենք: Այս տարի բերքն ալ այնքան առատ է, որ պիտի ջանանք արագօրէն հաւաքել բերքը, քանի ճիւղերը չեն կոտրած առատութենէն..., ի՞նչ կըսէք, լաւ գաղափար չէ՞...:

- Իսկապէս լաւ գաղափար է Հենրիկ: Այսպէս ուրեմն, Կիրակի ձեր հիւրն ենք:

1954 թուականի ամռան օրերն էին, որի ժամանակ բաւական մատչելի գնելով կարելի էր խանութներէն գնել ուզածը մասմթերքը, ձկնեղէն, նպարեղէն, ամէն ամէն ինչ: Մալենկովի վարած համաժողովրդական տնտեսական յեղափոխութեան նորահիւ ժողովուրդն սկսեց ազատօրէն շուսել քաշել: Շատ կարճ ժամանակաշատուածում ժողովուրդն այնքան սիրեց Մալենկովին, որ սկսեցին յորինուել նրան նուիրուած

երգեր: Առ այսօր չիշում եմ այդ երգերից մէկի բառերը՝ "Տասը ոչ-խար, երկու կով՝ կեցցէ ընկեր Մալենկով...: Սակայն այդ ամէն բարիքները մէկ տարի յետոյ չքացան վաճառատեղանների վրայից: Մալենկովի ազատ գիւղացիական-տնտեսական քաղաքականութիւնը անյարիր էր կոմունիստական վարչակարգի սկզբունքներին:

Մայրիկիս համար դժուար չ'եղաւ մի ճոխ սեղան պատրաստել մեր ֆրանսահայ հիւրերի համար: Ծաշից յետոյ, ֆրանսերէն եւ արեւմտահայերէն լեզուներն իրար խառնած՝ աշխոյժ գրոցի բռնուեցին մեր հիւրերն ու ծնողներս: Եկաւ մի պահ երբ պարոն Կարպիսը աւելի քան լրջացած դիմեց ամէնքիս.

- Գիտեմ, անհամբեր էք գիտնալու, թէ ով ենք մենք եւ ինչպէս յայտնուեցանք Հայաստանի մէջ:

Համակ ուշադրութիւն դարձած լսում ենք Կարպիսին:

Ղ- Ես Ֆրանսահայ եմ: Ծնունդդ դէս քանի մը օր վերջ մայրս հոգին տուած է Աստուծոյ: Ատկէ ետք հայրս բնաւ չէ ամուսնացած: Ինծի մեծցուցած է մեծ մայրս, հայրիկիս մայրը: Հայրիկս նշանաւոր ոսկերիչ եղած է, երկար տարիներ խանութ կը բանեցնէր Լիոնի կեդրոնական հրապարակին վրայ: Պատերազմի տարիները Սուխ (Շվեյցարիա) անցուցինք:

- Ըսելէ թէ հոնկէ Հայաստան եկաք,- միջամտեց մայրս:

- Ո՞չ տիկին, պատերազմը չլմնցած, 1944-ին Լիոն վեադարձանք, ուր հօրս հետ միասին նոր խանութ մը բացինք: Պզտիկ տարիքես արդէն սորված էի ոսկերչութիւն ընել: Սկիզբը շատ դժուար օրեր ունեցանք: Լաւ էր, որ Սուխէն բաւական դրամ բերած էինք հետերնիս: Պատերազմէն ետք, 2-3 տարուան ընթացքին շատ դրամ շահեցանք: Օր մըն ալ մեր ոսկերչանոցը մտաւ մեր այսօրուան տիկինը՝ Ալիսը՝ ոսկեայ վզնոցին փականը նորոգելու խնդրանքով: Աս է,- ըսի, գտա՞յ..., չեւերկարեմ, առաջին վայրկեանէն իսկ փոխադարձ սիրով կապուեցանք իրարու: 1947-ի վաղորդային ամուսնացանք: Նոյն թուականին սկսաւ ներգաղթը: Հայրս կտրակա-նապէս դէմ էր հայրենիք ներգաղթելուն, սակայն տեղի տալով մեր անգուսպ խնդրանքին՝ ի վերջոյ տեղի տուաւ:

- Ի՞նչ որոշում կայացուց Ալիսին ընտանիքը, ձեզի չմիացա՞ն,- հարցրեց հայրիկս:

- Հիմա ատոր պիտի գամ պարոն Յակոբ: Ալիսն ալ մայր եւ իրմէ մեծ եղբայր մը ունի: Որոշեցինք, որ անոնք յաջորդ քարաւանով գան Հայաստան՝ մեզմէ հայրենիքի մասին նպաստաւոր լուրեր առնելէ ետք:

- Այդ ի՞նչ միամիտ որոշում առած էք պարոն Կարպիս, չէի՞ք գիտեր, որ գրաքննութիւն կայ,- դարձեալ հայրիկս էր միջամտողը:

- Մէկ վայրկեան կեցէք պարոն Յակոբ, հիմա կը բացատրեմ: Հայաստանի մասին մենք աստեղէնանտեղէն որոշ լուրեր առած էինք արդէն: Մերիններուն հետ պայմանաւորուեցանք որ, եթէ երկրին եւ պայմաններու մասին գովեստի նամակներ դրկենք՝ ըսել է թէ հակառակը հասկցէք:

- Իսկապէս խելացի որոշում առած էք պարոն Կարպիս: Արդէն հասկընալի է, անոնք չեկան: Կը ներէք ընդհատուածիս համար,- ես էի ընդմիջողը:

Ծննդեան 150-ամեակ (1869-2019) Տ.Տ. Գեորգ Զ. Չորեքճեան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս ճգնաժամ Տարիներ (1941-1954)

ԴՈՎՏՈՐ ԶԱԻԵՆ Ա. ՔՅՆՅ.
ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Ազգընտիր Տեղակալ Մայր Աթոռոյ

Գեորգ Արքեպիսկոպոս Չորեքճեան եղաւ իր ժամանակին ճիշդ անձը որ փրկեց Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը իսկական անկումէ: Իր նախորդին՝ նահատակ Տ.Տ. Խորէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի 1938-ի ոճրապարտ վախճանումէն ետք, Չորեքճեան Արքեպիսկոպոս եօթ տարիներ Մայր Աթոռոյ Տեղակալութիւնը վարեց (1938-1945) մեծ ձեռն-հասութեամբ հակառակ իր յառաջացեալ տարիքին եւ քաղաքական անթոյլատրելի պայմաններուն, երբ անկարելի էր կատարելու Կաթողիկոսական Ընտրութիւնը: Թէեւ 1941 Ապրիլ 10-ին Ազգային-եկեղեցական ժողով գումարելու իր ճիշդ արդիւնաւոր եղաւ, սակայն ժողովը չկարողացաւ կաթողիկոսական ընտրութիւն կատարել, ու գայն յետաձգեց ժողովական պատգամաւորներու եւ եպիսկոպոսներու անբաւարար ներկայութեան հետեւանքով: Նոյն ժողովը բաւականացաւ Ազգընտիր Տեղակալ ընտրել Տ. Գեորգ Արքեպիսկոպոս Չորեքճեանը:

Միջադէպ մը կը կարգայի ուր Տեղակալ Սրբազանը եւ հարաժողով չէր կրնար մնալ Մայր Աթոռէն ներս, նախորդ Հայրապետի դէմ կատարուած ոճիրէն անմիջապէս ետք: Վրաստանի թեմին Առաջնորդն էր Գեորգ Արքեպիսկոպոս եւ սակայն զինք եւս կը փնտրէին բանտ առաջնորդելու համար: Գիշերով Տեղապահ Սրբազանը բանաստեղծ Աւետիք Իսահակեանի Երեւանի տան դուռը կը բախէր որպէս ապաստան: Իսահակեան իսկոյն ներս կ'առնէր Տեղապահ արքեպիսկոպոսը եւ ներքնայարկ կ'առաջնորդէր զինք, գիշերը անցընելու եւ մի քանի օր իր եւ Տիկին Իսահակեանի հիւրը մնալու մինչեւ ապահով վերադարձը Էջմիածին: Միջադէպը կը պատահէր 1941-ի Ազգային-եկեղեցական ժողովէն երկու տարի առաջ:

Քաղաքական Վիճակը

Աշխարհաստան երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներուն Խորհրդային Միութիւնը մասնակից կը դառնար պատերազմին, եւ անոր ենթակայ հանրապետութիւնները, ներառեալ Հայաստան, անորոշ արհաւիրքի կը մատնուէին, հատուցանելով բազմահազար զօրքեր միանալու Կարմիր Բանակին: Տեղակալ Գեորգ Արքեպիսկոպոս պատնէշին վրայ մնաց, ու իր անվեհեր դիւանագիտութեամբ կարողացաւ Մայր Աթոռի գոյութիւնը եւ Հայ Եկեղեցւոյ Ընդհանրական Հայրապետութեան հեղինակութիւնը պահել առանձինն յաշս Խորհրդային Միութեան եւ արտասահմանի հայութեան:

Գեորգ Արքեպիսկոպոսի պայծառ դէմքը եւ պատուաբեր անունը, հակառակ իր 73 տարիքին, վճիռ գետակի նման ուռուցեց հայ եկեղեցւոյ անդաստանը մինչեւ 20-րդ դարու երկրորդ կէսին սկիզբը, Հայ Եկեղեցւոյ ճգնաժամային պահպանումին եւ բարգաւաճմանի խնդիր, երբ սարքեցաւ ու գործեց տասնամեակ մը եւ ակելի որպէս Տ.Տ. Գեորգ Զ. Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց (1945-1954):

129-րդ Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց Երբ 1921 թուին Հայաստանի կարգն ու սարքը հիմնովին փոխուեցան, Գեորգ Չորեքճեան արդէն եպիսկոպոս ձեռնադրուած էր Գեորգ Ե. Սուրբնեան Կաթողիկոսէն եւ կարգուած անդամ Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդին եւ Առաջնորդ Վրահայոց թեմին: Նոյն պաշտօնները վարեց նաեւ Խորէն Ա. Կաթողիկոսի տարիներուն: Դժուար եղան Տեղակալութեան եօթը տարիները մինչեւ 76 յառաջացեալ տարիքին երբ բազմեցաւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Գահին որպէս Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս:

1944 թուականէն սկսեալ Մայր Աթոռի նկատմամբ Հայաստանի պետական իշխան-նութիւնները ակելի թոյլատու գտնուեցան, նախ յարգելով ծերունի եւ իմաստուն Տեղակալի տարիներու վաստակը, եւ ապա ընթացք տալով իր շարք մը խնդիրներու իրագործման: Անոնք անշուշտ նկատի ունէին Գեորգ Զ. Կաթողիկոսի հայրենասիրական խոշոր ներդրումը Խորհրդային Միութեան օժանդակելու խնդրին մէջ, երբ ինք ամէն ճիգ ի գործ դրաւ արտասահմանի օժանդակութեամբ «Սասունցի Դաւիթ»-ի անունով 22 հրասայլեր կառուցանելու եւ նուիրելու Խորհրդային ճակատին:

Գեորգ Զ. Կաթողիկոսի Օծուը

Նորընտիր Հայրապետը Տ.Տ. Գեորգ Զ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը ձեռնադրութիւն եւ օծում ստացաւ Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարին մէջ 1945-ի Յունիսի 24-ին նախագահութեամբ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Տ.Տ. Գարեգին Ա. Յովսէփեանց Կաթողիկոսին, իր վարդեմի ձեմարանաւարտ հարազատին, որ Անթիլիասէն յատուկ պատուիրակութեամբ Մայր Աթոռ ժամանած էր: Ընտրեալ Հայրապետը ինք մատուց սուրբ պատարագը՝ շրջապատուած Գարեգին Ա. Կաթողիկոսէն եւ արտասահմանեան եպիսկոպոսներէն: Մայր Աթոռոյ մէջ չկար ոչ իսկ մէկ եպիսկոպոս այդ դժուար տասնամեակին: Մինչ Գարեգին Հայրապետ Սրբալոյս Միւռնոնը հեղուց Ընտրեալ Հայրապետի գագաթին, եօթը եպիսկոպոսները տարածեցին գայն յատուկ օրհներգութեամբ: Օծումէն ետք Գարեգին Կաթողիկոս շղարշով ծածկեց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին օծեալ գլուխը յանձնելով իրեն «Լուսաւորչի Գաւազան»ը: Օծման մասնակից եպիսկոպոսներն էին Արտաւազդ Միւրմէեան, Եփրեմ Տոհմունի, Գեորգ Արսլանեան, Կարապետ Մալլումեան, Գարեգին Խաչատուրեան, Մամբրէ Միրունեան, եւ Մամբրէ Գալֆայեան արքեպիսկոպոսները:

Հարկ է այտեղ նշել որ Հայ Եկեղեցւոյ չորս նուիրապետական Աթոռներուն ենթակայ բոլոր եպիսկոպոսներու ընդհանուր թիւը աշխարհով մէկ միայն 14 էր, նուազագոյնը Հայ Եկեղեցւոյ անցեալի պատմութեան մէջ, ոմանք գործօն եւ ուրիշներ հանգստեան կոչուած՝ ինչպէս Կ. Պոլսոյ Զաւէն Տ. Եղիայեան նախկին Պատրիարքը: Կ. Պոլսոյ հայոց պատրիարքութեան մէջ կար միակ եպիսկոպոս մը՝ Գեորգ Արսլանեան, իսկ Երուսաղէմի պատրիարքութեան մէջ Մեսրոպ Նշանեան Պատրիարք վախճանած ըլլալով, չկար ոչ մէկ եպիսկոպոս: Կիլիկեան Աթոռի Գարեգին Ա.

Կաթողիկոսի կողքին կային երեք եպիսկոպոսներ, խաղ Աջապահեան, Արտաւազդ Միւրմէեան եւ Եփրեմ Տոհմունի:

Շաբաթ մը ետք նորընտիր Տ.Տ. Գեորգ Զ. Հայրապետը տաս եպիսկոպոսներ միանուած ձեռնադրեց՝ գլխաւորութեամբ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք Տ. Կիւրեղ Մ. Վարդապետի, որուն շնորհեց արքութեան պատիւ: Հինգը անոնցմէ արտասահմանի թեմերէն կուգային եւ միւս հինգը՝ Մայր Աթոռի միաբաններ: Արտասահմանէն՝ Կիւրեղ Պատրիարք Իսրայէլեան, Տիրան Եպս. Ներսիսեան, Սիոն Եպս. Մանուկեան, Վարդան Եպս. Գասպարեան եւ Գրիգոր Եպս. Կարապետեան, իսկ Մայր Աթոռէն՝ Վահան Եպս. Կոստանեան, Ռուբէն Եպս. Դրամբեան, Ներսէս Եպս. Աբրահամեան, Սուրեն Եպս. Թորոսեան եւ Կարապետ Եպս. Թումայեան: Վեց տարի ետք Գեորգ Զ. 1951 թուին ձեռնադրեց հինգ եպիսկոպոսներ եւս՝ Վազգէն Եպս. Պայճեան, որ չաջորդեց Լուսաւորչի Գահին վրայ որպէս Տ.Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս, Եղիշ Եպս. Տէրտէրեան, յետոյ Պատրիարք Երուսաղէմի, Նորայր Եպս. Պողարեան, Սուրեն Եպս. Քէմհաճեան եւ Սահակ Եպս. Տ. Յովհաննէսեան:

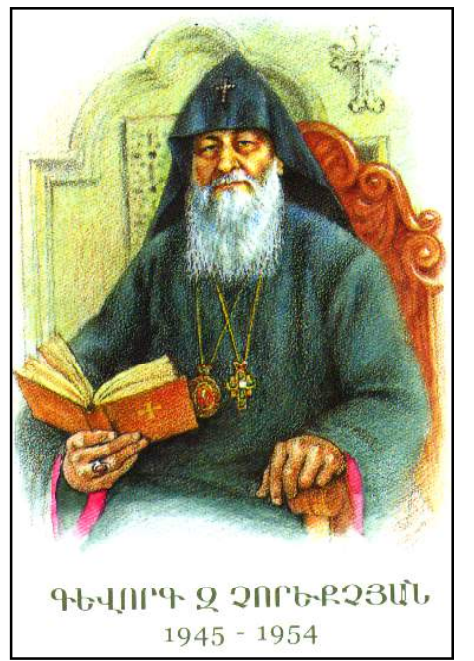
Առաջին Իրագործումներ

Տ.Տ. Գեորգ Զ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի առաջին տարիներուն տեղի ունեցան ուշագրաւ դէպքեր որոնք արագօրէն բուժեցին գոնէ մասամբ մօտաւոր անցեալի դառն վերքերը ու ճամբայ հարթեցին Էջմիածնի եւ Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան քիչ թէ շատ բնականոն գործընթացին՝ Ստալինեան բռնութեան ներքեւ: Հայ հաւատացեալներ սկսան բանալ տալ իրենց եկեղեցիներու փակ դռները՝ քահանայական ընծայացուներու ձեռնադրութիւններ խնդրելով Հայրապետէն: Նորընտիր Կաթողիկոսի զեկոյցին համաձայն 1945-ին արդէն 11 նոր միաբաններ աւելցած էին, վեցը ձեմարանաւարտ, երկուքը համալսարանաւարտ, ուրիշ մը Լիմ անապատի միաբանութեան: Առաջին անգամն ըլլալով երկար տարիներ յետոյ Գեորգ Հայրապետ, տակաւին Տեղակալ, սկսաւ հոգեւորականներ ձեռնադրել եւ հովուական նշանակումներ կատարել:

1951 թուին Գեորգ Զ. Կաթողիկոս ակելի սանձարձակ գործունէութիւն ցոյց տուաւ Հայաստանի կրօնական գործերու նախագահ Հրահայ Գրիգորեանի անուղղակի թոյլտուութեամբ: Վերջինս երբ իր գործերուն տեղեկագիրը ներկայացուց Մոսկուայի նոյն կրօնական խորհուրդի նախագահ Իվան Պոլեանսկիի, «Պոլեանսկի դժգոհ մնաց հաշուետուութիւնից», նշելով որ Հայաստանի մէջ կրօնական գետնի վրայ յառաջդիմութիւն արձանագրուած էր հաւատացեալներու համար կատարուած ծիսակատարութեանց զգալի յաւելումներով: Յուսալքից թուացող արձագանգը սակայն որեւէ ձեւով չկասեցուց Հայրապետին գործընթացը: Ընդհակառակը, որոշեց 1951 թուին հինգ եպիսկոպոսներ եւս ձեռնադրել ինչպէս յիշեցի:

Ստալինի Մահէն Ետք

Խորհրդային Միութեան Նախագահ Ստալին մեռաւ 1953

Մարտ 5-ին եւ Հայ Եկեղեցին սկսաւ քիչ մը շունչ առնել, երբ Տ.Տ. Գեորգ Զ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս իր կեանքի վերջին երկու տարիները կը բոլորէր: Հայրապետը վախճանեցաւ 1954 Մայիսին: Մինչ այդ Խորհրդային Հայաստանի մէջ կը գործէին 18 հայ առաքելական եկեղեցիներ գլխաւորութեամբ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի: Անոնցմէ՝ Երեւանի Ս. Սարգիս, Ս. Զօրավար, Ս. Յովհաննէս, եւ Լենինականի Ս. Աստուածածին եկեղեցիները: Ստալինի մահէն երկու շաբաթ ետք, 1953 Մարտ 21-ին Գեորգ Զ. Կաթողիկոս «Հայաստանեայց Եկեղեցու Մասին» իր Կոնդակով լայն շունչ մը կ'առնէր ու Հայ Եկեղեցին «Փրկութեան Տապան» կ'որակէր «որուն հետ ոչ ոք ցարդ չի համարձակի մտածել խզելու այն կապը որ ազգը հաստատած է եկեղեցու հետ»:

Հոգեւոր ձեմարանի ուսանողներու թիւը եւս բարձրացած է 34-ի, որոնցմէ 11-ը սարկաւազ ձեռնադրուած էին: Գեորգ Վեհափառ Հայրապետի կողքին միաբանութիւնը ունէր վեց եպիսկոպոսներ, վեց վարդապետներ, եւ որոշ թիւով քահանայներ: Իշխանութիւնները վերադարձուցած էին Գեղարդի եւ Խոր Վիրապի վանքերը, մեծագոյն մասամբ թողլքեալ վիճակի մատնուած, որոնց մասին այստեղ այցելու հոգեւորականին ակնատեսի վկայութիւնը կը մէջբերեմ:

Դերեմիկ Եպիսկոպոս Փոլատեանի Վկայութիւնները

Դերեմիկ Եպիսկոպոս, Անթիլիաքի Դպրեվանուց ժրջան վերատեսուէն ու մեր հոգեւոր ծնողը, իր երեք անգամ Հայաստան կատարած յաջորդական այցելութեանց առիթով 1945, 1953, եւ 1955 թուականներուն, քանիցս տեսակցած է Գեորգ Զ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին հետ, յատկապէս իր երկրորդ այցելութեան, եւ ստացած Հայրապետական օրհներգութեան քննարկները օրուան դժուար պարագաներուն: Այդ տարիներուն, Հայրապետի յատուկ առաջարկով, Դերեմիկ Սրբազան ակելի երկար մնացած է Մայր Աթոռ աստուածաբանական նիւթեր դասաւանդելու համար Գեորգեան ձեմարանի սաներուն, եւ այցելուի իր վկայութիւնները «Յերկիր Հայրենի» անուն իր հատորին մէջ հրատարակելու:

Դերեմիկ Եպիսկոպոս արտասահմանեան առաջին հոգեւորականը եղաւ որ դժուարին այդ օրերուն կրցաւ Հայաստանի հեռուոր ու անմերձեանի վանքերը այցելել, Հաղբատ, Սանահին, Տաթեւ, Նորավանք, Գլաձոր, Խոր Վիրապ եւ

Պատճառներ, Որոնք Թոյլ Չեն Տար Գրաւիչ Մարդոց Զուգընկեր Գտնել

Առաջին հայեացքով կրնայ թուիլ, թէ աւելի գրաւիչ արտաքին ուժ օժտուած մարդիկ դիւրութեամբ գուգընկեր կը գտնեն: Սակայն, նման կարծիքը միշտ չէ որ ճիշդ է: Արտաքին գրաւչութիւնը, անկասկած, գուգընկերով ընտրութեան հարցով որոշ դեր կը խաղայ, քանի որ մարդոց յատուկ է ուշադրութիւն դարձնել այն բանին, ինչ իրենք կը տեսնեն:

Գրաւիչ մարդոց անհամեմատ դիւրին է գտնել հաւանական գուգընկերներ ու նոր ծանօթութիւններ ձեռք բերել: Ատիկա ժխտել չենք կրնար, սակայն գրաւչութիւնն ու հմայքը աւելին են, քան մարդու արտաքին տեսքը: Հմայիչ մարդիկ կրնան շատ ջանքեր գործադրել գտնելու համար այն մէկը, որուն հետ կարելի է կապել կեանքը՝ հակառակ այդ մարդու այնքան ալ վառ արտաքին չունենալուն: Կը պարզուի, որ հմայիչ մարդիկ ալ ունին ճիշդ նոյն խնդիրները, ինչպէս՝ մնացեալը:

Եօթը անսպասելի խնդիր, զորս կրնան ունենալ հմայիչ մարդիկ.

1) Որովհետեւ շատ են հնարաւորութիւնները: Կը թուի, թէ տարբերակներու լայն ընտրութիւնը այնքան ալ մեծ խնդիր չէ, բայց երբ հերթը կը հասնի ծանօթանալուն, կրնայ նոյնքան բարդ ըլլալ, որքան տարբերակներու առհասարակ բացակայութիւնը:

2) Հաւանական գուգընկերները կը վախնան ձեր տարբերակներէն:

Հմայիչ մարդիկ կրնան վախցնել հաւանական գուգընկերները առաջին քայլը ընելու, քանի որ անոնք լաւ կը գիտակցին, որ դուք տարբերակներու հսկայական ընտրութիւն ունիք:

3) Դատելով իրենց արտաքին տեսքէն՝ անոնք հանդէս կու գան դատաւորի դերով:

Վերջիվերջոյ, ատիկա առաջին բանն է, որ մարդիկ կը տեսնեն ուրիշի մը հանդիպած ժամանակ: Գրաւիչ մարդիկ ալ կարելի է դատել՝ մեկնելով անոնց հայեացքներէն նոյնքան դիւրին, որքան անոնց, որոնք այնքան ալ սպաւորիչ տեսք չունին:

4) Մարդիկ կ'ուզեն զանոնք օգտագործել իրենց շահերուն հա-

մար: Գրաւիչ մարդիկ յաճախ կը բախին բացառիկ խնդիրի հետ: Մարդիկ կ'օգտագործեն իրենց գեղեցիկ արտաքինի ու մարմնի համար: Անոնք կրնան բախիլ այնպիսիներու հետ, որոնք կը փափաքին մտերմանալ իրենց հետ:

5) Մարդիկ կ'ենթադրեն, որ անոնք գուգընկերներ չունին: Գեղեցիկ մարդիկ կը կրեն յարաբերութիւններու մէջ ազատամիտ ըլլալու խարանը: Անոնք յաճախ կ'ենթադրուին իբրեւ սեռային էակներ, եւ ոչ աւելին: Իբրեւ կանոն՝ հասարակութիւնը կը հրաժարի անոնց մէջ տեսնել իրենց հետաքրքրութիւններն ու կարծիքը ունեցող մարդիկ:

6) Իսկական մտադրութիւններու մասին: Հմայիչ մարդիկ կը բախին այն խնդիրին՝ փորձելով բացայայտել, որ իրականութեան մէջ դիմացի մարդիկ ինչ կ'ուզեն իրենցմէ: Անոնք յաճախ չեն հասկնար, որ նման հետաքրքրութիւն կը յարուցանեն իրենց անձը, անհատականութիւնը կամ արտաքինը: Այդ բոլորը կը բարդացնեն մարդոց հետ անոնց յարաբերութիւնները:

7) Անոնք բոլոր ողբերգութիւններու պատճառներն են: Մարդոցմէ կախեալ է այն, որ իրենց մասին կը խօսին՝ հիմնուելով կարծրատիպերու վրայ: Նման վարքագիծը կապուած է անոնց արտաքին տեսքին եւ անգամ խանդի հետ:

Այսպիսի մեղադրանքներու հետ գործ ունենալը դժուար է իւրաքանչիւր մարդու համար, եւ գրաւիչ մարդիկ այդ իմաստով ոչ մէկէն կը տարբերին:

Անձնական ողբերգութիւններու մէջ մեղադրուիլը կրնայ բարդացնել ծանօթութիւնները, քանի որ նմանատիպ մեղադրանքները աւելի արագ կը տարածուին, քան անոնց բովանդակութեան իսկութիւնը:

Անկասկած, շատ լաւ բաներ կան: Բարեբախտաբար, փապուղիի վերջը միշտ լոյս է: Եթէ դուք գրաւիչ էք եւ կը փորձէք ոեւէ մէկուն ծանօթանալ, պարզապէս չի շեցէք, որ միշտ պիտի ըլլան անոնք, որոնք պիտի փափաքին տեսնել ձեր դէմքը ու թափանցել հոգիի խորքը:

Պատասխանատու, Զօրաւոր, Անկեղծ. Իրական Տղամարդու Յատկանիշեր

Թէեւ ասպետութեան ժամանակները հեռու անցեալի մէջ են, գիծերը, որոնք բնորոշ են տղամարդոց, մնացած են գրեթէ նոյնը:

Աղջիկները, ինչպէս միշտ, կ'ուզեն իրենց զգալ պաշտպանուած եւ զգալ «քարէ պատի ետին»: Սակայն, երբեմն կը պատահի, որ երիտասարդ աղջիկները իրական տղամարդը կը պատկերացնեն իբրեւ արքայազն, որ չի վատներ ժամանակը ընկերներու հետ, կը սիրէ գրքանշը եւ այլն: Իրականութեան մէջ այսպիսի գծերով տղամարդ անհնար է գտնել: Պէտք է ոչ շատ պահանջներ ներկայացնել, ոչ ալ՝ քիչ: Ահաւասիկ 10 կարեւոր յատկանիշ, զորս պէտք է ունենայ տղամարդը:

- Ուժեղ. այսօր ուժեղ սեռի ներկայացուցիչները կարիք չունին ուտելիք հայթայթելու ֆիզիքական ուժի միջոցով՝ որս ընելով: Սակայն, սիրած կինը պաշտպանե-

լը իւրաքանչիւր տղամարդու պարտականութիւնն է:

- Պատասխանատու. համաձայնեցէ՛ք՝ ո'չ մէկ աղջիկ կը հրաժարի, եթէ անոր ամուսինը ինքնուրոյն կայացնէ բոլոր ընտանեկան որոշումները:

- Կարենայ «գամ գամել». տունը կարգի մէջ պահել, խնդիրները լուծել առանց վարպետի օգնութեան: Ատիկա նոյնն է, որ կինը կարենայ ճաշ պատրաստել:

- Ինքնավստահ. հաւանաբար գեղեցիկ սեռի ներկայացուցիչներուն համար խոցելիութիւնը եւ համեստութիւնը համարուին յատուկ հմայք, սակայն ոչ՝ իսկական երիտասարդներուն համար:

- Անկեղծ եւ բաց. իրական տղամարդու այս գիծերը գուրգուտան են: Միայն զգացմունքային ուժեղ մարդիկ ի վիճակի են ներողութիւն խնդրելու, ընդունելու սխալները

Բարդոյթները Յաղթահարելու 6 Տարբերակ

Հոգեբանութիւնը կը պատմէ գիտակցուած եւ անգիտակցաբար ձեւաւորուած կարծրատիպերու, զգացումներու, մտքերու մասին, որոնք հիմնուած են մեր յիշողութիւններուն, փորձին վրայ եւ որոնք մեր մէջ ձեւաւորած են վարքի եւ յոյզերու որոշ կերպար: Այս ամէնը հասարակութեան մէջ կ'անուանեն բարդոյթներ, որոնք կը խանգարեն մարդոց ապրելու կամ որեւէ բան ուզելու:

Կարգ մը հոգեբաններ, սակայն, համոզուած են, որ պէտք է սորվիլ ապրիլ, որ պիտի օգնէ բարդոյթներու հարցը ինքնին փակելուն: Անոնց կարծիքով՝ պէտք է հրաշքի սպասել, պէտք է կեանքի վրայ ինքնուրոյն սկսիլ աշխատիլ:

Փորձեցէ՛ք նայիլ բարդոյթներուն այլ անկիւնէ: Բարդոյթը իրավիճակ է, որուն մարդը ինք կը հասնի: Անոր հիմքը, դեռ մանկութենէն, կրնայ ըլլալ վախը, նախանձը, նմանակումը:

Ծնողները կարեւոր գործօն են երեխայի գիտակցութեան ձեւաւորման մէջ: Այն, թէ փոքրիկը ինչպէս կ'ընկալէ իր մարմինը, հիմք կը դնէ անոր յարաբերութիւններու ձեւաւորման բոլոր կանանց հետ, որուն ան պիտի հանդիպի իր կեանքի ընթացքին: Ատիկա նաեւ պիտի ազդէ անոր վրայ, թէ ինչպէս պիտի ըլլայ անոր տունը, ապրելու վայրը, աշխատանքը: Հօր ընկալումը հիմք կը դառնայ կեանքի մէջ հանդիպած տղամարդոց հետ յարաբերութիւններուն մէջ:

Սակայն այս ամէնը կարելի է փոխել: 1) Ոչ մէկ պայման- Պէտք է պայմաններ դնել ե՛ւ դուք ձեր վրայ, ե՛ւ կեանքին, ե՛ւ այլ մարդոց: Կարեւոր է ընդունիք եւ յարգէք դուք ձեզ՝ ձեր կեանքին մէջ գտնուող մարդոց ընտրութեան եւ տեղի ունեցող իրադարձութիւններուն համար:

Փորձեցէ՛ք հասկնալ, որ ձեր կեանքը յօրինուած եւ ստեղծուած է ձեր կողմէ: 2) Ընդունեցէ՛ք դուք ձեզ- Դուք այնպիսին էք, ինչպէս կաք: Եթէ դուք ձեզ նուստատացած էք, ձեզի միանգամայն պիտի նուստացնեն խանութի մէջ, փողոցը, հանրակարգի մէջ: Ուրիշի վրայ նեղանալը, նոյնպէս կը նշանակէ դուք ձեր վրայ նեղանալ: Միծաղիլ ուրիշի վրայ՝ ծիծաղիլ դուք ձեր վրայ: Ատել ոեւէ մէկը՝ ատել դուք ձեզ: Ոչ մէկը կրնայ ձեզ անխորժութիւններ պատճառել առանց ձեր արտօնութեան: Նոյն

կերպ դուք չէք կրնար ատիկա ընել ուրիշի հետ առանց անոնց ներքին արտօնութեան:

3) Դուք ունիք ամէն անհրաժեշտ բան- Ինչո՞ւ մենք չենք գնահատեր այն, ինչ ունինք: Մենք ունինք տուն, աշխատանք, մտերիմներ, հնարաւորութիւններ: Ինչո՞ւ պէտք է կորսնցնել ոտքերը, որպէսզի հասկնալ, որ կարելի է վագել: Եւ ընդհանրապէս ինչո՞ւ պէտք է կորսնցնել որեւէ բան, որպէսզի սկսինք գայն գնահատել: Սորվելով գնահատել այն ինչ մենք ունինք, կարիք պիտի չըլլայ կորսնցնելու գայն:

4) Անկեղծ եղէ՛ք դուք ձեր հետ- Երջանկութիւնը անկեղծութիւն է: Պէտք է դերեր խաղալ, դիմակներ կրել: Նախանձը անգիտութիւն է, նմանակումը՝ անձնապանութիւն: Եղէ՛ք ձեզմով: Խոստովանեցէ՛ք՝ ես 40, 50, 60 տարեկան եմ, եւ անտիկա ես եմ: Օգնեցէ՛ք, օգնեցէ՛ք առանց պայմաններու, ուղղակի որովհետեւ դուք ունիք այդպիսի պահանջներ մէջ, այլ ո'չ թէ որեւէ բան ստանալու ակնկալիք: Հակառակ պարագային աւելին կը կորսնցնէք:

5) Հասկցէ՛ք դուք ձեզ եւ ձեր ճաշակը- Հարցուցէ՛ք դուք ձեզի՝ ո՞վ էք դուք, ի՞նչ կը սիրէք: Ո՞րն է ձեր սիրած ուտեստը: Եւ կարեւորը, պատասխանեցէ՛ք՝ այն ինչ դուք կ'անուանէք սիրելի, իրօք ձե՞ր ճաշակն է, թէ՞ ծնողներու, ընկերներու, հասարակութեան կողմէ պարտադրածը: Ո՞վ է այն մարդը, որ հայելին մէջէն կը նայի ձեզի, որ կ'աշխատի օրական 24 ժամ: Արդեօ՞ք ան ձեր սիրոյ, ուշադրութեան եւ գովասանքի նուաճումն է:

6) Որեւէ բանի հասնելու համար, պէտք է ժամանակ տրամադրել անոր- Կեանքի մէջ ամէն ինչ պէտք է դիւրին տրուի, սակայն ատոր համար հարկաւոր է ժամանակ: Օրինակ, ես ունիմ ձիգ որովայն, սակայն, եթէ ես ձեզ ցոյց տամ վարժութիւնը, ձեր որովայնը վաղը այդպէս չի դառնար: Դուք պէտք է ընէք այդ վարժութիւնը: Պէտք է մոռնաք ծուլութեան մասին, սիրէք դուք ձեր վրայ աշխատիլը եւ սորվեցնէք ձեր մարմնին գեղեցիկ ըլլալ: Նաեւ ժամանակ պէտք է դուք ձեզ ընդունելու համար:

Յիշեցէ՛ք, բարդոյթներ չկան: Այն ամէնը, ինչ մեզ կը տարբերէ ուրիշներէն, մեր եզակիութիւնն է: Կարեւոր է տեսնել այդ եզակիութիւնը, անոր մէջ գտնել աղբիւր եւ ներուժ, որ կարելի է բանալ եւ անոր շնորհիւ աճիլ:

Եւ ուղղելու զանոնք:

- Յաջողակ. ինչպէս եւ բոլոր ժամանակներուն, կանանց ամենաշատը կը յուզէ ընտանիքի բարօրութիւնը, զաւակները ամէն ինչով ապահովելը: Սակայն, պէտք է խառնել հարստութիւնը շքեղութեան հետ:

- Մտաւոր պաշար եւ կատակելու զգացում. չմոռնանք նաեւ խելքի մասին: Եթէ թոյլ սեռը աւելի շատ հակուած է զգացումներու վրայ, ուժեղը, սակայն, կը գործէ տրամաբանութեամբ: Եւ այդ է անոնց ուժը: Իսկ կատակելու զգացումը կապուած է մտաւոր պաշարի հետ:

- Հանգիստ, կշռադատուած. յարաբերութիւններու մէջ երբեք պէտք է յարձակողական ըլլալ: Այո՛, պէտք է ըլլալ «իշխող արու»,

բայց ոչ՝ բռնապետ:

- Գերսիրեկան. կարիք չկայ ըսելու, թէ որքան կարեւոր է մտերմութիւնը յարաբերութիւններուն մէջ: Զգացմունքային եւ ֆիզիքապէս իրար համապատասխանելը շատ կարեւոր է երջանիկ գոյգի համար:

- Ռոմանթիկ. անխտիր իւրաքանչիւր աղջիկ կ'երագէ ռոմանթիկ տղամարդ ունենալ: Ռոմանթիկ դրսեւորումները՝ քնքշանքը, գեղեցիկ ընթրիքը, ծաղիկները, կը թարմացնեն յարաբերութիւնները: Պարտադիր չէ, որ վերը նշուած բոլոր գիծերը ըլլան ձեր տղամարդուն մօտ, սակայն իրական սիրոյ կարեւոր նշաններն են կարենալ ընդունիլ ձեր գոյգը այնպէս, ինչպէս ան կայ, իր թերութիւններով հանդերձ:

Չայն վաղը կառուցելու համար, այժմ ձեր օգնության կարիքը ունինք

Կիրակի, Փետրուար 17, 2019

4:00PM to 10:00PM PST

Armenian TV | KVMD | Facebook Live | Online

Նուիրէք այսօր. Դիտէք Փետրուար 17ին:

Donate
By Phone

(800) 655-9554

Donate
By Check

111 East Broadway, Suite 207
Glendale, CA 91205

Donate
Online

GiveAAM.org

Հայ-ամերիկեան թանգարանին նուիրուած պատկերասփիւռային անդրանիկ դրամահաւաքը՝ թելեթոնը, տեղի պիտի ունենայ Կիրակի, 17 Փետրուարին, նպատակ ունենալով հանրութեան աւելի մօտէն ծանօթացնել թանգարանին ծրագիրը եւ ծրագիրին իրականացման ի նպաստ գումարներ հաւաքել:

The Armenian American Museum and Cultural Center of California is a 501(c)(3) non-profit organization. Federal Tax ID: 47-2465341.

